लेकम गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

रातामाटा, दार्चुला,

सुदूरपश्चिम प्रदेश

पार्श्वचित्र (PROFILE)

कार्तिक २०७५

जिल्ला तथा पालिकाको नक्शा

लेकम गाउँपालिकाको प्रशासनिक नक्सा

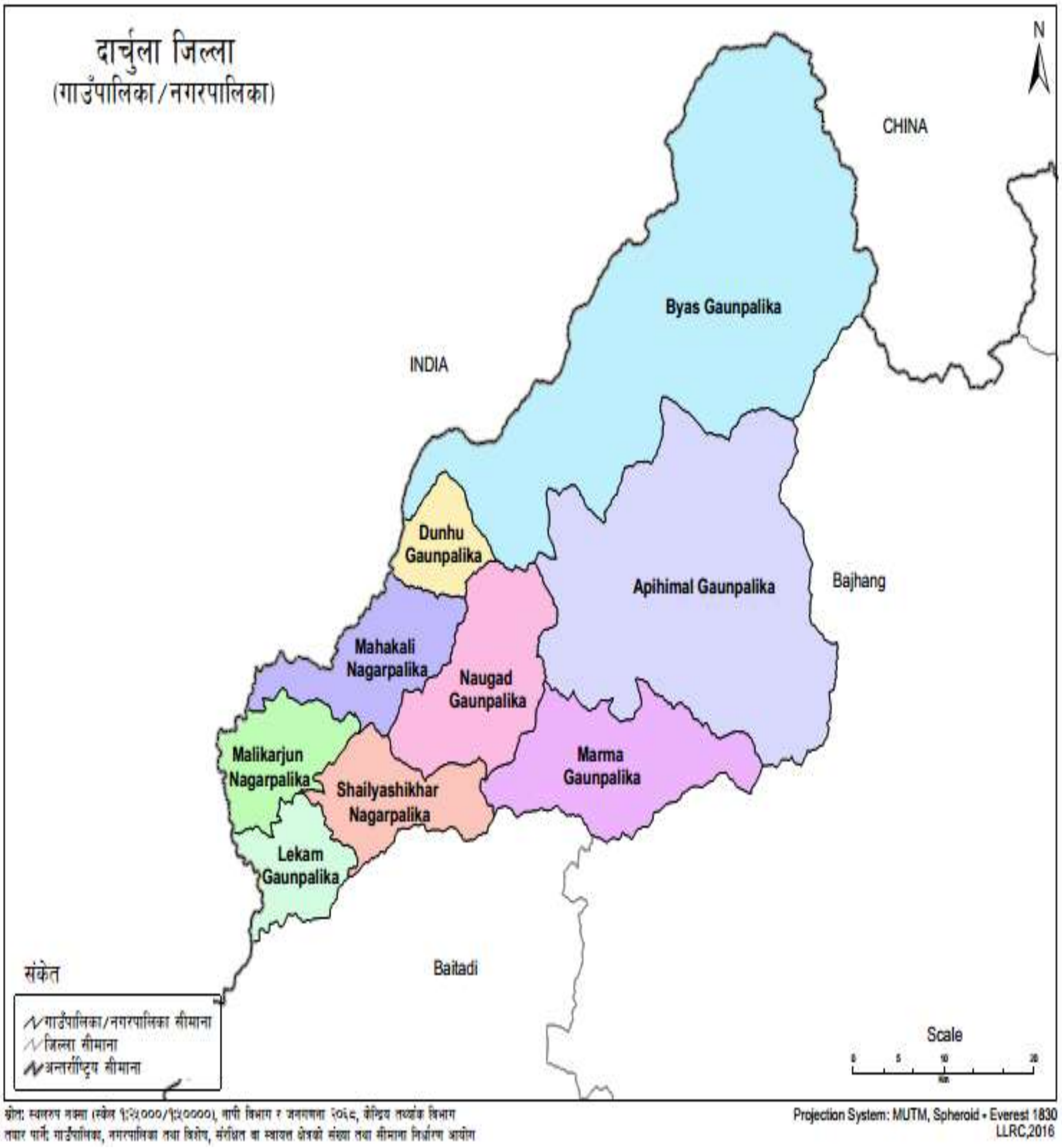

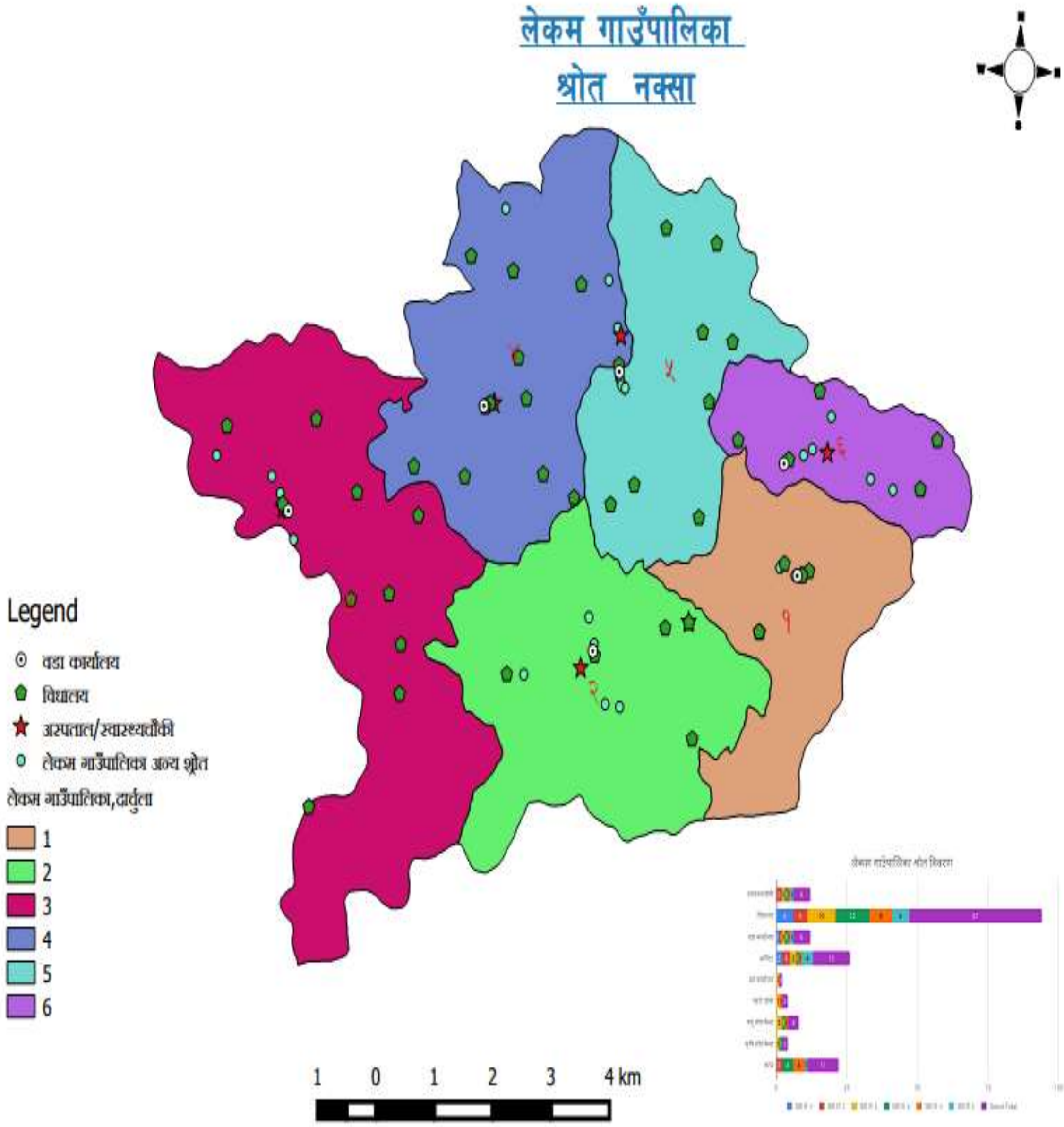
लेकम गाउँपालिका
श्रोत नक्सा
Legend
वडा कार्यालय
विद्यालय
अस्पताल/स्वास्थ्यचौकी
लेकम गाउँपालिका अन्य श्रोत
लेकम गाउँपालिका,दार्चुला
1
2
3
4
5
6
1 0 1 2 3 4 km

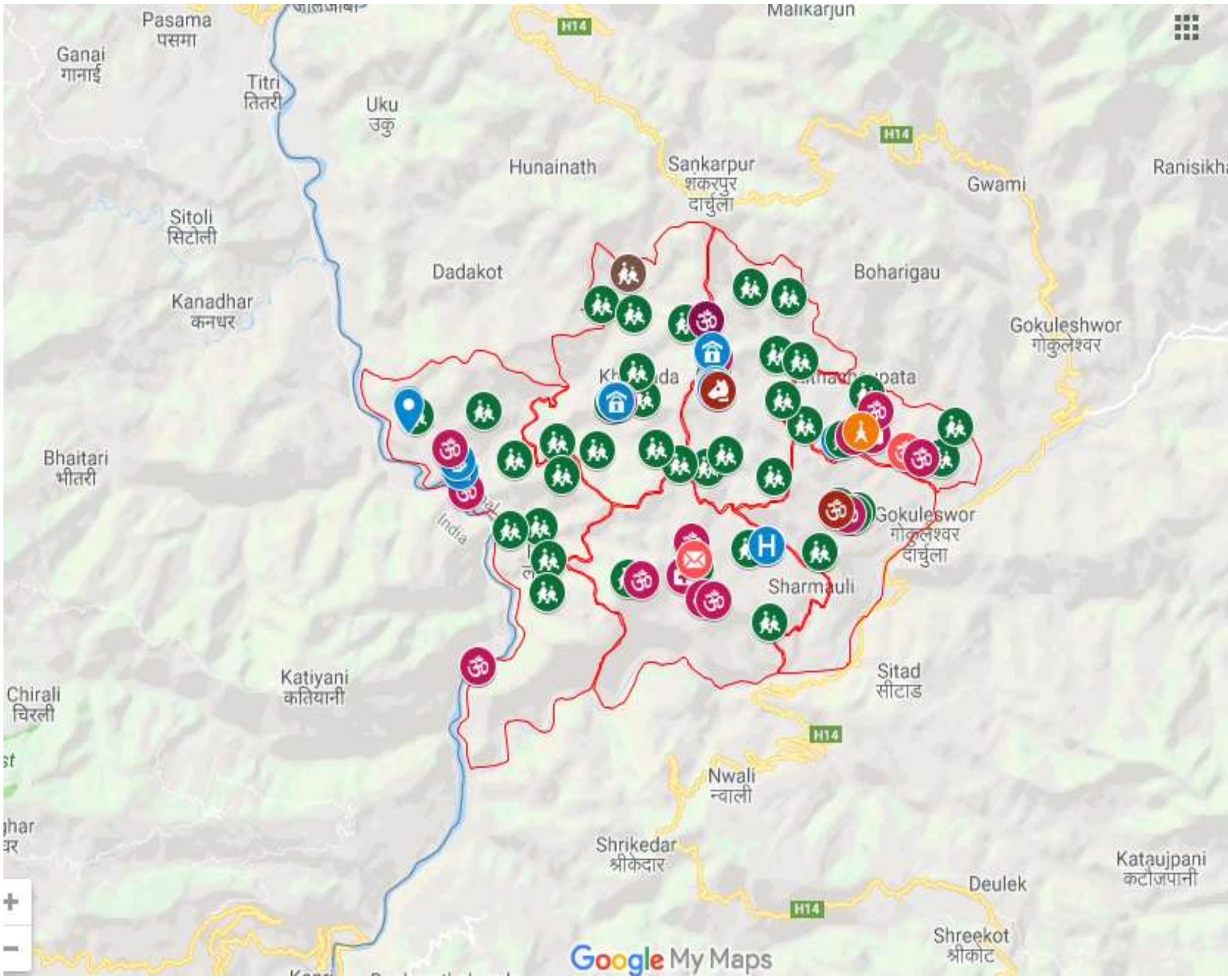
Pasama
पसमा
Ganai
गानाई
Titri
तितरी
Uku
उकु
Malikarjun
Hunainath
Sankarpur
शंकरपुर
दार्चुला
Gwami
Ranisikha
Sitoli
सिटोली
Dadakot
Boharigau
Kanadhar
कनधर
Gokuleshwor
गोकुलेश्वर
Bhaitari
भीतरी
India
Gokuleswor
गोकुलेश्वर
दार्चुला
Sharmauli
Sitad
सीटाड
Chirali
चिरली
Katiyani
कतियानी
Nwali
न्वाली
Shrikedar
श्रीकेदार
Deulek
Kataujpani
कटौजपानी
Shreekot
श्रीकोट
H14
Google My Maps

गाउँपालिकाको संक्षिप्त झलक

विषय क्षेत्र	विवरण
भौगोलिक तथा प्राकृतिक	अक्षांश - २९ डिग्री ६७ मिनेट उत्तरी
	देशान्तर - ८० डिग्री ६७ मिनेट पुर्वी
	क्षेत्रफल - ८३.९८ वर्गकिलोमिटर (वस्तुगत विवरण २०७५ अनुसार ९० वर्ग किलोमिटर)
	उचाई - ११७०.४ मिटर
	जलवायु - .समशितोष्ण
	साबिकका गाविस - लाली, शर्मौली, खरकाडा र रिठाचौपाता
जनसाङख्यिक	जनसंख्या - पुरुष : ८४६१ महिला :८२१५ तेस्रो लिंगि २ जम्मा : १६६७८
	घरपरिवार संख्या - २५१४
आर्थिक	प्रमुख पेशा - कृषि तथा पशुपालन
	आफ्नो उत्पादनले बाह्रै महिना खानपुग्ने परिवार प्रतिशत (%) - २३.०७
	प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्र - ६ वटा
सामाजिक	शैक्षिक संस्था संख्या - वाल विकास केन्द्रः ०, विद्यालयः ४९, क्याम्पस : १
	साक्षरता दर(%) - महिलाः ३५.०६, पुरुष : ४२.१७, जम्मा : ७७ प्रतिशत
	स्वास्थ्य संस्था संख्या - प्रास्वाकेः ०, स्वास्थ्य चौकीः ६, सा.स्वा.ईः ०, प्रसुती गृहः ०
	स्वच्छ खानेपानी उपयोग (%) - ३८.३१
	शौचालयको उपयोग (%) - फ्लस भएकोः ७६.६१, साधारणः २३.३५, नभएको :०.०४
	प्रमख धार्मिक सम्पदा - १३ वटा
भौतिक	सडक (किमी) - कालोपत्रे : ० ग्राभेल :० कच्ची : ९०
	खाना पकाउने उर्जा उपयोग (%) - दाउराः ८२.२, एलपिजी ग्याँसः ०.१, अन्यः १७.७
	वत्ती वाल्ने उर्जा उपयोग (%) - विजुलीः २०.४१, सोलारः ५२.०६, अन्यः २७.५३
	मोवाइल सेवामा पहुँचको अवस्था (%) : २२.८३ ले मोवाईल प्रयोग गर्ने गरेका छन्।
	घरको प्रकार (%) छानोको आधारमाः फुस/खरः १६, जस्ताः १, टालय/ढुङ्गा (सिलेट): ८०, सिमेन्टेड ३
वातावरण र विपद	वन क्षेत्र : ४४६ हेक्टर
	महत्वपूर्ण जैविक सम्पदा सिम्मे, पांचऔंले आदि.
	मुख्य विपद् र क्षति : विपदः पहिरो, हावाहुरी र नदीकटान

	क्षतिः १ करोड २० लाख
संस्थागत	गाउँ/नगरपालिका कार्यालय - स्थान : रातामाटा सम्पर्क नं. :
	वडा संख्या : ६
	क्रियाशिल अ/गैसस वा कार्यक्रम :गै.स.स. सिआरडिएस, कार्यक्रम गरिवी नक्शाङ्कन

प्रकाशकीय

मनतव्य

स्थानीय सरकार सन्चालन २०७४ दफा ११(ङ) अनुसार प्रत्येक गाउंपालिकाले गाउं क्षेत्रको बिकासका लागि गाउंस्तरीय बस्तुगत तथ्याङ्क संकलन गरि गाउंको बस्तुगत बिबरण देखिने स्रोत नक्शा तयार गर्नुपर्ने कानुनी ब्यवस्था रहेको छ । नीतिगत तवरबाट स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यबस्थापन कार्यविधि २०६९ र गाउंपालिकाको न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन कार्यविधि २०६६ (संशोधन र परिमार्जन) अनुसार गाउंपालिकाले बिभिन्न क्षत्रको तथ्याङ्क संकलन गरी गाउंको वस्तुगतविवरण ५ बर्षमा अध्यावधिक गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ | यसका साथै गाउंपालिकाको विकासको विधमान स्थितिको विश्लेषण गरी गाउं विकासको प्रयासलाई दिशानिर्देश गर्न आवधिक तथा बार्षिक गाउं विकास योजना तर्जुमा, योजनाको नतिजामुलक अनुगमन तथा विकासका प्रयासहरुको प्रभावको लेखाजोखा गर्न गाउंकोवस्तुगत विश्लेषण विवरण तयार अधावधिक गर्नु पर्ने नीतिगत व्यवस्था रहेको छ |

गाउंपालिकाको समग्र नेतृत्व, परामर्शदाता इएफआई नेपालको व्यवस्थापकिय सहयोग तथा राजनीतिक दल, सेवाकेन्द्र तथा गाउंपालिकाका समग्र सरोकारवालाको सहभागितामा आवधिक गाउं विकास योजनाको पहिलो भागको रुपमा यस गाउंपालिकाको गाउं वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ | यस वस्तुगत विवरणले यस गाउं क्षेत्रको विकासमा मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु | गाउंपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण तथा संस्थागत तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण गरी गाउंको **भैगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भोतिक तथा वाताबरणिय र संस्थागत** स्थिति विश्लेषणसहित गाउं विकासको वस्तुगत चित्रण गर्ने प्रमुख उद्देश्य रहेको छ |

अन्त्यमा, लेकम गाउंपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारी कार्यमा सहयोग गर्ने परामर्शदाता इएफआई नेपाल, यस गाउंपालिकाका वडा अध्यक्षज्यूहरु, गाउंपालिकाका कर्मचारीहरु, तथा गणकहरुको योगदानको उच्च कदर गर्दै धन्यवाद दिन चाहन्छु |

धन्यवाद |

परमानन्द जोशी
अध्यक्ष
लेकम गाउंपालिका

दुई शब्द

स्थानीय सरकार सन्चालन २०७४ दफा ११(ङ) अनुसार प्रत्येक गाउंपालिकाले गाउं क्षेत्रको बिकासका लागि गाउंस्तरीय बस्तुगत तथ्याङ्क संकलन गरि गाउंको बस्तुगत बिबरण देखिने स्रोत नक्शा तयार गर्नुपर्ने कानुनी ब्यवस्था रहेको छ । नीतिगत तवरबाट स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यबस्थापन कार्यविधि २०६९ र गाउंपालिकाको न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन कार्यविधि २०६६ (संशोधन र परिमार्जन) अनुसार गाउंपालिकाले बिभिन्न क्षत्रको तथ्याङ्क संकलन गरी गाउंको वस्तुगतविवरण ५ बर्षमा अध्यावधिक गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ | यसका साथै गाउंपालिकाको विकासको विधमान स्थितिको विश्लेषण गरी गाउं विकासको प्रयासलाई दिशानिर्देश गर्न आवधिक तथा बार्षिक गाउं विकास योजना तर्जुमा, योजनाको नतिजामुलक अनुगमन तथा विकासका प्रयासहरुको प्रभावको लेखाजोखा गर्न गाउंकोवस्तुगत विश्लेषण विवरण तयार अधावधिक गर्नु पर्ने नीतिगत व्यवस्था रहेको छ |

गाउंपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण र संस्थागत तथ्याङ्क संकलन तथा त्यसको विश्लेषण गरी गाउँको **भैगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, भौतिक, वातावरणिय र संस्थागत** स्थिति विश्लेषणसहित गाउँ विकासको वस्तुगत चित्रण गर्ने प्रमुख उद्देश्य रहेको छ | यस गाउँपालिकाका समग्र नागरिकको जनप्रतिनिधि प्रति रहेको आशा भरोशा र गाउँपालिकाबाट अपेक्षा राखेको विकास र सेवा सुविधा पुरा गर्न गाउँपालिकाको समग्र चित्रण झल्किने पार्श्वचित्र निर्माण गर्न अवस्यक रहेकोले गाउँपालिकाको समग्र नेतृत्वले परामर्शदाता इएफआई नेपालको व्यवस्थापकिय सहयोग तथा राजनीतिक दल, विषयगत सेवाकेन्द्रहरु तथा गाउंपालिकाका समग्र सरोकारवालाको सहभागितामा आवधिक गाउं विकास योजनाको पहिलो भागको रुपमा यस गाउंपालिकाको गाउं वस्तुगत विवरण अर्थात पार्श्वचित्र (e-Profile) तयार गरेको छ | यस पार्श्वचित्रले यस गाउँ क्षेत्रको समग्र विकासमा मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु |

अन्त्यमा, लेकम गाउंपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारी कार्यमा सहयोग गर्ने यस गाउंपालिकाका वडा अध्यक्षज्यू तथा सदस्यज्यूहरु, गाउंपालिकाका कर्मचारीहरु, तथा परामर्शदाता इएफआई नेपाललाई वहाँहरुको मिहिनत र कामको उच्च कदर गर्दे धन्यवाद दिन चाहन्छु |

धन्यवाद |

माधवी जोशी
उपाध्यक्ष
लेकम गाउंपालिका

मेरो भनाई

स्थानीय सरकार सन्चालन २०७४ दफा ११(ङ) अनुसार प्रत्येक गाउंपालिकाले गाउं छेत्रको बिकासका लागि गाउंस्तरीय बस्तुगत तथ्याङ्क संकलन गरि गाउंको बस्तुगत बिबरण देखिने स्रोत नक्शा तयार गर्नुपर्ने कानुनी ब्यवस्था रहेको छ । नीतिगत तवरबाट स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यबस्थापन कार्यविधि २०६९ र गाउंपालिकाको न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन कार्यविधि २०६६ (संशोधन र परिमार्जन) अनुसार गाउंपालिकाले बिभिन्न क्षत्रको तथ्याङ्क संकलन गरी गाउंको वस्तुगतविवरण ५ बर्षमा अध्यावधिक गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । तसर्थ लेकम गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र (e-Profile) निर्माण गर्ने कार्यको थालनि गरि यस गाउँपालिकाका समग्र जनताको सूचना र सेवामा सहज र सुलभ पहुँच बनाउने योजना रहेको छ ।

गाउंपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण र संस्थागत तथ्याङ्क संकलन तथा त्यसको विश्लेषण गरी गाउँको **भैगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, भौतिक, वाताबरणिय र संस्थागत** स्थिति विश्लेषणसहित गाउँ विकासको वस्तुगत चित्रण गर्ने प्रमुख उद्देश्य रहेको छ | गाउँपालिकाको समग्र नेतृत्वले परामर्शदाता इएफआई नेपालको व्यवस्थापकिय सहयोग तथा राजनीतिक दल, विषयगत सेवाकेन्द्रहरु तथा गाउंपालिकाका समग्र सरोकारवालाको सहभागितामा आवधिक गाउं विकास योजनाको पहिलो भागको रुपमा यस गाउंपालिकाको गाउं वस्तुगत विवरण अर्थात पार्श्वचित्र (e-Profile) तयार गरेको छ | यस पार्श्वचित्रले यस गाउं क्षेत्रको समग्र विकासमा मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु |

अन्त्यमा, लेकम गाउंपालिकाको वस्तुगत विवरण अर्थात पार्श्वचित्र (e-Profile) निर्माण गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने यस गाउंपालिकाका वडा अध्यक्षज्यूहरु तथा सदस्यज्यूहरु, गाउंपालिकाका कर्मचारी साथीहरु तथा परामर्शदाता इएफआई नेपाल र अन्य सरोकारवालाहरुको योगदानको उच्च कदर गर्दै सबैलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु |

धन्यवाद |

धर्मराज उपाध्याय

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

लेकम गाउंपालिका

Contents

१। पृष्ठभुमि....12

२। बस्तुगत बिबरण प्रकाशन गर्नुको उद्देश्य: 12

३। तयारी विधि तथा प्रक्रियाहरु:....13

४। बस्तुगत विबरणको सिमा 13

५। गाउं पालिकाको परिचय 15

५।१। ऐतिहासिक पृष्ठभूमि:....15

५।२। अवस्थिति (सिमाना):....15

६। मुख्य वस्ती सम्वन्धि विवरणहरु....16

६।१। वडागत रुपमा जनसंख्या विवरण....17

६।२। लिंग अनुसारको जनसंख्या विवरण (वडागत रुपमा) 18

६।३। उमेर र लिंग अनुसार जनसंख्या विवरण....18

६।४। जातीगत जनसंख्याको विवरण (वडागत विवरण) 20

६।५। धर्म, भाषा अनुसार जनसंख्या विवरण....21

६।६। पेशागतरुपमा घरधुरीको विवरण....21

६।७ वडागत घरमुलीको विवरण 23

६।८। अपांगताको अवस्था....23

६।९। व्यक्तिगत घटना र नागरिकता सम्वन्धि 25

६।१०। सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित वितरण 26

६।११। वडा र गाउँपालिकाबाट गरिएको विभिन्न प्रकारका सिफारिसको विवरण....27

७ शैक्षिक अवस्था....28

७।१। लिंगका आधारमा शैक्षिक अवस्था 28

7.2. तहगत रुपमा विद्यालय तथा विद्यार्थि विवरण 29

७।३। विद्यालहरुमा शौचालयको विवरण 30

७।४। तहगत शिक्षक बिवरण....31

७।५। विद्यालय स्तरमा रहेका वाल क्लवको विवरण 32

७।६। गाउँपालिकाको स्वास्थ्य विवरण 33

७।६।१। विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरु 33

७।६।२। खोप सम्वन्धि विवरण 34

७६।३। विगत १ वर्षहरुको पोषणको अवस्था 35

७।७। वडा अनुसार खानेपानीको अवस्था 36

७।८। वडा अनुसार शौचालयको अवस्था 37

८। कला तथा संस्कृति..38

८।१। पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण (धार्मिक/ऐतिहासिक/पुरातात्विक) 38

९। मुख्य चाड, पर्व,मेला जात्राहरु 39

१०। बैंक तथा वित्तिय संघ संस्थाहरु..40

११। सहकारी संस्थाहरुको विवरणः..40

१२। भू उपयोग र स्वामित्व 41

१२।१। गाउँपालिकाको वर्तमान भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण..41

१२।२। भूस्वामित्व सम्वन्धी विवरण..41

१२।३। सार्वजनिक पाटी पौवा, चौतारा र जग्गा सम्वन्धि विवरण 42

१२।४। वडागत घरधुरीको प्रकार..42

१२।५। ोजगारीको अवस्था 43

१२।६। औद्योगिक तथा व्यापार, व्यवसाय (निर्माण व्यवसायी समेत) सम्बन्धी विवरण..44

१२।७। कृषि तथा पशु विकास 45

१२।७।१। खाद्यान्न परिपूर्तिका र अवस्था 45

१२।७।२। व्यवसाय र पशुपालनको अवस्था 46

१२।७।३। सिंचित क्षेत्रफलको विवरण..47

१३। पूर्वाधार विकास..48

१३।१। खेलकुद तथा मनोरञ्जन 48

१३।२। लेकम गाउँपालिकाको श्रोत विवरण..48

१३।३। गाउंभित्र पक्की तथा आरसिसि पुल, कल्भर्ट तथा झोलुगें पुलहरुको विवरण :..50

१३।४। सामुदायिक भवनहरुको विवरण..50

१३।५। शवदाह, पशु वधशालाको विवरण 50

१३।६। सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था 51

१४। वन क्षेत्र/नर्सरी सम्वन्धी विवरण..51

१४।१। प्रकोपबाट भएको क्षति सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०७४-०७५को) 52

१४।२। गाउंपालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्मको दूरी..52

१५। संस्थागत र सुशासनको अवस्था..53

१५।१।	गाउंपालिकाको जनप्रतिनिधि पदाधिकारीहरुको विवरण 53
१५।२।	गाउँपालिकाको कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण 54
१५।३।	गाउँपालिकामा रहेका राजनीतिक दलहरुको विवरण 56
१५।४।	गाउँपालिका/नगरपालिका आफैले बनाएका नियम र विनियमहरुको विवरण 57

खण्ड - १

परिचय

१। पृष्ठभुमि

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार प्रत्येक गाउंपालिकाले आफ्नो गाउं क्षेत्रको विकासका लागि आवधिक र वार्षिक योजना तर्जुमा गर्नु पर्नेछ । यसैगरि गाउंपालिकाले योजना तर्जुमा गर्दा गाउंको विकास सन्तुलित र नियोजित तुल्याउन आवश्यकता अनुसार भू-उपयोग, भू-एकिकरण र निर्देशित जग्गा विकास जस्ता योजना संचालन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ ।

यसैगरि स्थानिय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ र गाउंपालिकाको न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन कार्यविधि २०६६ (संशोधन र परिमार्जन) अनुसार गाउंपालिकाले विभिन्न क्षेत्रको तथ्याङ्क संकलन गरि गाउंको वस्तुगत झल्किने विवरण तयार गरि ५ बर्षमा अधावधिक गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ। गाउंपालिकाको विकासको प्रतिफल मापन गर्नका लागि गाउंको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गर्नुपर्ने हुन्छ। यसका आधारमा आवधिक तथा बार्षिक गाउं विकास योजना तर्जुमा, योजनाको नतिजामुलक अनुगमन तथा गाउं विकासका प्रयासहरुको प्रभावको लेखाजोखा गर्न गाउंवस्तुगत विश्लेषण विवरण तयार तथा अधावधिक गर्नुपर्ने नीतिगत व्यवस्था रहेको छ।

गाउं वस्तुगत विवरणले गाउंपालिकाको सुशासन प्रवर्द्धन, सामाजिक सशक्तिकरण तथा विकास प्रतिफल अभिवृदिद् गर्न प्रमुख भुमिका खेलेको हुन्छ। यसको अलावा नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय शासन सम्बन्धि गरेको संवैधानिक व्यवस्था अनुसार शासन सञ्चालनमा केन्द्रिय, प्रादेशिक तथा स्थानीय सरकारको अवधारणालाई अगाडि ल्याएको छ।

माथि उल्लेखित कानुनि तथा नीतिगत व्यवस्था र योजनाबद्द तथा दिगो रुपमा गाउंको विकास गर्नका लागि गाउंको वस्तुस्थति विवरण तथा श्रोत नक्शा आवश्यक पर्ने हुन्छ। गाउंको विधमान अस्थाको विश्लेषण गरी यसैको आधारमा गाउंको आवधिक योजना तथा बार्षिक योजना तयार गर्न गाउंका विभिन्न स्रोतहरुबाट तथ्याङक संकलन गरी संकलित तथ्याङको आधारमा आवधिक गाउं विकास योजनाको पहिलो भागको रुपमा गाउं वस्तुस्थिति चित्रण तथा विश्लेषण दस्तावेज तयार गरिएको छ।

२। बस्तुगत बिबरण प्रकाशन गर्नुको उद्देश्य:

लेकम गाउंपालिकाको विभिन्न पक्षका तथ्याङ्कलाई घरधुरी सर्वेक्षण फाराम तथा संस्थागत तथ्याङ संकलन फारामबाट गाउंको **भैगोलिक**, **जनसाँख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भैतिक तथा वातावरणीय र संस्थागत** सम्बन्धी वर्तमान स्थितिको वोश्लेषणसहित गाउं विकासको वस्तुगत विवरण तयार पार्ने प्रमुख उदेश्य रहेको छ। यसका अन्य विशिष्ट उदेश्य देहायअनुसार रहेको छ

- गाउंपालिकाको **भैगोलिक, जनसाँख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भैतिक तथा वातावरणिय र संस्थागत** लगायत यथार्त तथ्याकं संकलन गरि ब्यबस्थित रुपमा राखनु ।
- पालिकाको सेवा प्रवाहलाई सुलभ र सरलिकृत बनाउनु ।
- गाउंपालिकाको आवधिक तथा वार्षिक योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङनको लागि विषयगत र सामाजिक रुपमा खण्डीकृत र एकिकृत अधावधिक सूचना विवरण उपलब्ध गराउनु।
- खण्डीकृत र एकिकृत अधावधिक सूचनामा आधारित भई आवधिक तथा वार्षिक योजना तर्जुमा गर्ने प्रकृयामा महत्वपूंर्ण योगदन पुर्याउनु।
- गाउंको विकाससंग सम्बन्धित विषयगत कार्यालय लगायत गाउंको विकासमा चांसो राख्ने व्यक्ति, अध्ययन अनुसन्धानकर्तालाई वस्तुपरक तथ्य उपलब्ध गराउनु।
- विकासका साझेदार निकायलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहयोग पुर्याउनु।
- गाउंको भैतिक, प्राविधिक, मानवीय तथा वित्तिय स्रोतसाधनको स्थिति र उपलब्धताबारे विश्लेषण गर्नु।
- घरधुरी सर्वेक्षण र दितिय श्रोत (गाउंपालिका, सेवा केन्द्र, संघ/ संस्थाको अध्ययन सर्वेक्षण तथा प्रगति प्रतिवेदन) बाट प्राप्त तथ्याङ एकमुष्ट र विश्लेषण गरी विषयगत रुपमा गाउंको एकिकृत वस्तुगत विवरण तयार गर्ने।

३। तयारी विधि तथा प्रक्रियाहरु:

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ तत् सम्बन्धी नियमावली, २०५३ तथा विभिन्न गाउंपालिकाहरुले विगतमा अभ्यास गरेका र संघीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालयबाट जारी गाउंपालिकाको वस्तुगत विवरण ढाँचा अनुसार यस गाउंपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ। यस गाउं वस्तुगत विवरण, आवधिक गाउं विकास योजना तथा वार्षिक योजनाको तयारीको लागि आधाररेखा सूचना र गाउं विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि आधारभूत सूचनाको आधार हुनेछ। गाउं वस्तुगत विवरण राष्ट्रिय योजना आयोगबाट अन्तिम मस्यैदाका रुपमा आएको आवधिक जिल्ला तथा गाउं विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी निर्देशिकाको पूर्ण अनुशरण गरी निर्देशिकामा उल्लेख गरिएको सम्पूर्ण विधि प्रक्रिया अवलम्बन गरी यो दस्तावेज तयार गरिएको छ।

४। बस्तुगत विबरणको सिमा

गाउँपालिका वस्तुगत विवरणमा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रलायले उपलब्ध गराएको गराएको ढाँचा, गाउँपालिका पदाधिकारीको सल्लाह सुझाव, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ र विगतमा भईरहेका अभ्यासका आधारमा गाउँपालिकाको वर्तमान आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार पारिएको छ । यस विवरणमा घरधुरी सर्वेक्षण, अध्यावधिक संस्थागत तथ्यांक र स्रोत नक्सांकन मुख्य स्रोतका रुपमा रहेका छन् । यी स्रोतहरु प्राथमिक सर्वेक्षणका आधारमा संकलन गरीएको छ । सूचना तथा तथ्यांकको उचित प्रयोग होस र भविष्यमा यसले गाउँपालिकको योजना, वजेट तर्जुमामा प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गरोस् भन्ने उद्देश्यका साथ तथ्यांकलाई यथासम्भव लैंगिक तथा सामाजिक खण्डीकृत गरी विश्लेषण गर्ने प्रयास भएको छ । सूचनालाई राष्ट्रिय जनगणना २०६८ संग पनि तुलना गर्ने कोशिश गरीएको छ । कुनै

कुनै सूचना संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको वेव साईट बाट सन्दर्भका रुपमा राखिएको छ । स्थानीय सरकार वनिसकेपछिको यो वस्तुगत विवरण पहिलो भएको कारण यसको संकलनका क्रममा कतिपय सूचनाहरु लिन छुटेको पनि हुन सक्छ त्यसकारण यी छुटेका कुराहरुलाई समय समयमा अध्यावधिक र परिमार्जन गर्दै लगिने छ ।

खण्ड - २

५। गाउं पालिकाको परिचय

५।१। ऐतिहासिक पृष्ठभूमि:

लेकम गाउंपालिका गठन हुनु भन्दा पहिला दार्चुला जिल्लालाई चारवटा क्षेत्र लेकम गर्खा, दूंगर्खा व्याँस गर्खा र मार्मा गर्खामा विभाजन गरिएको थियो । लेकम गर्खाको सिमाना उत्तरमा हालको महाकाली नगरपालिकाको नमस्कार भन्ने ठाउंसम्म, पुर्वमा शैल्यशिखरको बिटुले र देथला भन्दा तल तथा दक्षिणमा चौलानी नदीसम्म रहेको थियो भन्ने इतिहास छ । तत्कालिन लेकम गर्खा भित्र हाल मालिकार्जुन गाउंपालिका, शैल्यशिखर नगरपालिका तथा लेकम गाउँपालिका रहेका छन । लेकम गाउँपालिका तत्कालिन लेकम गर्खाको मुख्य क्षेत्र भएकोले यस गाउंपालिकाको नाम लेकम गाउंपालिका राखिएको छ ।

गाउँपालिका वस्तुगत विवरणमा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रलायले उपलब्ध गराएको गराएको ढाँचा, गाउँपालिका पदाधिकारी एबम् कर्मचारहिरुको सल्लाह सुझाव, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ र विगतमा भईरहेका अभ्यासका आधारमा गाउँपालिकाको वर्तमान आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (e-Profile) तयार पारिएको छ । यस विवरणमा घरधुरी सर्वेक्षण, अध्यावधिक संस्थागत तथ्यांक र स्रोत नक्सांकन मुख्य स्रोतका रुपमा रहेका छन् । यी स्रोतहरु प्राथमिक सर्वेक्षणका आधारमा संकलन गरीएको छ । सूचना तथा तथ्यांकको उचित प्रयोग होस र भविष्यमा यसले गाउँपालिकको योजना, वजेट तर्जुमामा प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गरोस् भन्ने उद्देश्यका साथ तथ्यांकलाई यथासम्भव लैंगिक तथा सामाजिक खण्डीकृत गरी विश्लेषण गर्ने प्रयास भएको छ । सूचनालाई राष्ट्रिय जनगणना २०६८ संग पनि तुलना गर्ने कोशिश गरीएको छ । कुनै कुनै सूचना संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको वेव साईटबाट सन्दर्भका रुपमा राखिएको छ । स्थानीय सरकार वनिसकेपछिको यो वस्तुगत विवरण पहिलो भएको कारण यसको संकलनका क्रममा कतिपय सूचनाहरु लिन छुटेको पनि हुन सक्छ त्यसकारण यी छुटेका कुराहरुलाई समय समयमा अध्यावधिक र परिमार्जन गर्दै लगिने छ ।

५।२। अवस्थिति (सिमाना):

लेकम गाउंपालिको उत्तर तर्फ मालिकार्जुन गाउंपालिका तथा शैल्यशिखर नगरपालिका, पुर्वमा शैल्यशिखर नगरपालिका तथा चौलानी नदी तथा दक्षिणमा बैतडी जिल्लाको चौलानी नदी पर्दछ ।

खण्ड – ३

पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था

६। मुख्य वस्ती सम्वन्धि विवरणहरु

लेकम गाउँपालिकामा साविकका ४ वटा गाविसहरु (शर्मौली, लाली, खरकडा र रिठाचौपाता) मिलि हाल ६ वटा वडाहरुमा विभाजित भएको छ । प्रारम्भिक तथ्यांक अनुसार वडा नम्वर १ देखि ६ सम्म क्रमशः २८, १९, २६, ४७, ३१ र १९ गरी जम्मा १७० वटा वस्तीहरु अवस्थित रहेका छन् । गाउँपालिकको केन्द्रसम्म पनि सडक नपुगेको अवस्थामा यी वस्तीहरुमा सडक वाटो पुग्न अझै केही वर्षहरु लाग्न सक्छ । यी वस्तीहरु सामाजिक विकास (शिक्षा, स्वास्थ्य, सूचना) र भौतिक पूर्वाधार (सडक, खानेपानी, विद्युत, सिंचाई), आर्थिक, शैक्षिक, स्वास्थ्य सबै हिसाबले पिछडीएको वस्तीहरुमा पर्दछन् । यस क्षेत्रको विकासका लागी सिंगो गाउँपालिकाले मात्र नभई राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रि संघ, सस्था, नीजि संस्थानहरुसँगको सहकार्य अपरिहार्य हुन आउँछ । साथै यस वस्तीका जनताहरुको आधारभूत आवस्यकताको सम्वोधन नै पहिलो प्राथमिकतामा पर्नुपर्दछ भन्ने प्राप्त तथ्यांकले देखाउँदछ । यस गाउँपालिकाको मुख्य वस्तीको विवरण तलको तालिकामा उल्लेखित गरिएको छ ।

वडा नं	घरधुरी	टोल, गाउँ
१	४४४	पट्टयुडी, जोगिकोईराली, गखडे, खिरी, ग्वालीखेत, जोगिभण्डार, सेलुना, गाँजरी, वुढाकोट, ढकनाघर, तोली, चडी, कोठार, वुढाकोट, मल्लागाउँ, भण्डोली, हिउँन्यागैर, कोठार, दुरकाँडा, वित्थड, सेजा, विन्खाली, सेलाजी, नालीवित्थड, चौड, सर्मोली, कोगर, वडीपुर
२	४१०	लेकम, गराडी, पिपलकोट, ढकारा, विटौरा, गाँड, गाणागाउँ, कुणी, डाँडामा, खोली, सुगरखाली, देउमा, कट्या, घारवर्ष, देउमा, भटाईजर, कुमलकाडा, कैनोडा, सल्ला
३	३५९	राडम, वंतड, वकारावाटा, सक्यापानी, झाडवे, किमतड, गजिराड, न्यालपारी, उकुमा, गुमाखोली, तरला, लाली, ऐरपाली, मानविसा, मकला, गोईलाडी, मैची, मक्कना, रतौडा, मक्का, कसकाडा, कल्ली, कौलैती, खम्तड
४	५०४	बाचपाली, जोगिकोईराली, जोगीभण्डार, मानविसा, ठुलढुँगो, बुढाकोट, बल्लेती, रातामाटा, मानविसा, लेक, भाडी, खौला, थापली, खरकुच्चा, थापली, ग्यामी, रिठेपातल, खरकाडा, ल्यावाटा, रामलापजी, फलाती, कनाडा, तोली, रामीखेत, टकना, बुराउसे, झनडा, दउ, पैतोली, कफलाइमी, पाती, पैसखोला, ल्वाकोट, गईर, आँठा, गोदाली, कोटेरा, ओडीगाउँ, मरेला, पुलुई, थाला, दगिमाईन, दमसैना, लेकाइजार, भालहाना
५	४६७	मखौली, रिडा, रिठा, पिड, गोगना, बाग्खोला, नचेना, बैग्जयावाला, कफल्यावगड, कनाडी, फाल्दा, सिमखेत, बमनेत, पिरतोली, असिन्याडी, ओन्याडी, धनकुन्या, डुबगाउँ, पुनाकोट, अमकुर, लामाईजर, घाडेढुंगा, पोलेखानी, तिमलाखानी, राताकोठा, राताकोठा, सिराडे, कालाकोट, अमकुरदोलेपाटा, दोलेपाटा
६	३३०	गणेत, तिउनेगाउँ, तेलीगाउँ, घोडेशिला, उचाकोट, सैना, सल्याडी, मल्लेउसैना, पतमडा मेल्लाउ, पतमडा सैना, थापली, मैखोला इजर, सल्ला मल्लाउ, गणेपातल, जुग्यापानी, स्याल्डी, सिरोडा, गजी खत्री
जम्मा	२५१४	

६।१। वडागत रुपमा जनसंख्या विवरण

यस लेकम गाउँपालिकामा जम्मा ६ ओटा वडा रहेको छन् । जसमध्ये सबैभन्दा धेरै घरपरिवार वडा नम्बर ४ मा रहेको छ । गाउँपालिकाको कुल ८४१६ पुरुष, ८२१६ महिला र दुई जना तेस्रो लिंगी गरी जम्मा १६६७९ जनसंख्या छ । जनसंख्याको हिसाबले सबैभन्दा ठूलो वडा नम्बर ५ रहेको छ जसमा ४६७ घरपरिवार संख्या रहेको छ, पुरुष १६१६ र महिला १५८८ गरी कुल जनसंख्या ३२०४ रहेको छ । त्यसैगरी सबैभन्दा कम ३३० घरपरिवार भएको वडा ६ नम्वर रहेको छ भने जनसंख्याको हिसाबले गाउँपालिकाको सबैभन्दा सानो ३ नम्वर वडा रहेको छ । जसमा १२४९ पुरुष र ११३६ महिला गरी जम्मा २३८५ जनसंख्या रहेको छ । वडाको घर परिवार संख्या, महिला र पुरुषको संख्या सहित वडा पिच्छेको जनसंख्याको विवरण तल तालिका र ग्राफमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १ वडागत जनसंख्या विवरण

वडा नं.	घरधुरी	महिला	पुरुष	तेस्रो लिंगी	जम्मा जनसंख्या
१	४४४	१३२६	१४०८	१	२७३५
२	४१०	१२६४	१३०६	०	२५७०
३	३५९	११३६	१२४९	०	२३८५
४	५०४	१५२३	१५६६	१	३०९०
५	४६७	१५८८	१६१६	०	३२०४
६	३३०	१३७९	१३१६	०	२६९५
जम्मा	२५१४	८२१६	८४६१	२	१६६७९

चार्ट १: वडा अनुसार जनसंख्याको विवरण

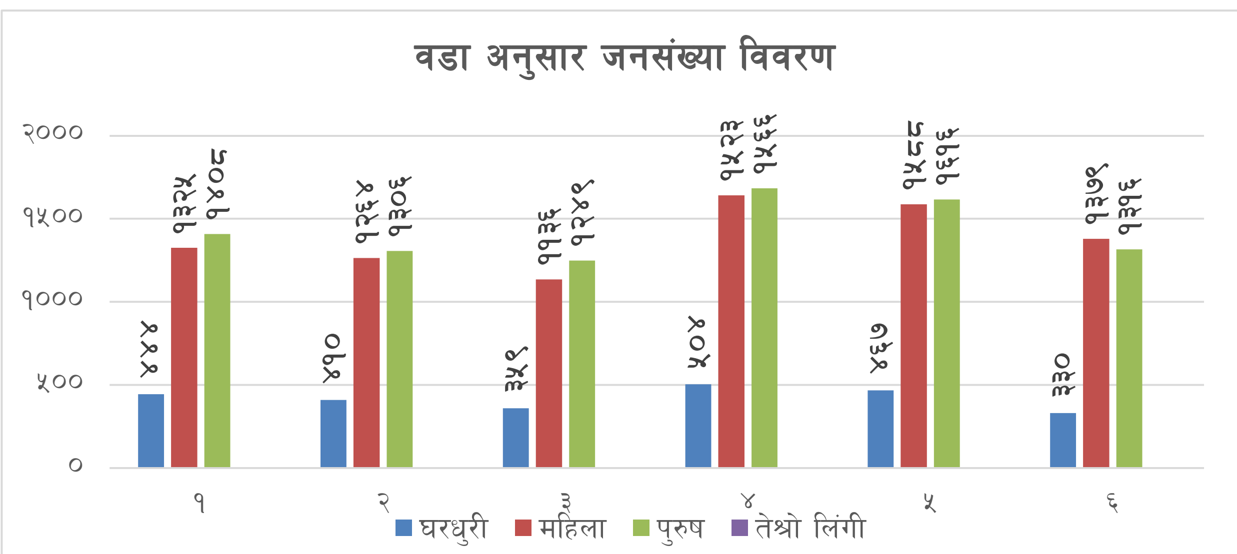

६।२। लिंग अनुसारको जनसंख्या विवरण (वडागत रुपमा)

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको स्थानीय तहको विवरण पोर्टल अनुसार यस गाउँपालिकाको जनसंख्या १४८३८ रहेकोमा हाल वस्तुगत विवरण संकलन गर्दाको विवरणमा उक्त गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १६६७८ रहेको छ । जसमा महिला ८२१५ (४९.२६ प्रतिशत) रहेका छन्, पुरुष ८४६१ (५०.७३ प्रतिशत) रहेका छन् भने २ जना (०.०१ प्रतिशत) तेस्रो लिंगी रहेका छन् । यो तथ्यांक हेर्दा पुरुषको भन्दा महिलाको संख्या २४७ ले कम देखिन्छ। गाउँपालिकाको जनसंख्याको हिसाबले सबैभन्दा ठूलो वडा ५ नम्वर देखिन्छ जसमा १८.९४ प्रतिशत जनसंख्या रहेको छ भने सबैभन्दा सानो वडा ३ नम्वर जहाँ १४.१० प्रतिशत जनसंख्या रहेको छ।

तालिका नं. २: लिंग अनुसारको जनसंख्या विवरण

वडा नं.	महिला	पुरुष	तेस्रो लिंगी	जम्मा	प्रतिशत (%)
१	१३२५	१४०८	१	२७३४	१६.१६
२	१२६४	१३०६	०	२५७०	१५.१९
३	११३६	१२४९	०	२३८५	१४.१०
४	१५२३	१५६६	१	३०९०	१८.२६
५	१५८८	१६१६	०	३२०४	१८.९४
६	१३७९	१३१६	०	२६९५	१५.९३
जम्मा	८२१५	८४६१	२	१६६७८	१००
प्रतिशत (%)	४९.२६	५०.७३	०.०१	१००	

६।३। उमेर र लिंग अनुसार जनसंख्या विवरण

लेकम गाउँपालिकाको कुल जनसख्या १६९१४ मध्ये सबै भन्दा कम ७० वर्षभन्दा माथीका पुरुषको र महिलाको संख्या क्रमश: १.७१ र २.५८ प्रतिशत रहेको छ, त्यसैगरी ५ मुनिका वालिकाको संख्या जम्मा ९.५५ प्रतिशत, भने सबैभन्दा वढी २६ देखि ४० उमेर समूहका मानिसको जनसंख्या २५.०३ प्रतिशत रहेको छ। त्यसपछि १५ देखि २५ वर्षसमुहका पुरुष र महिला जनसंख्या २०.८९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। यस तथ्याकंले गाउँपालिकामा उत्पादकमूलक जनशक्ति राम्रो भएको देखिन्छ । जुन गाउँपालिकाको सामाजिक तथा आर्थिक विकासगर्नका लागी अवसर पनि हो । यस जनशक्तिलाई गाउँपालिका भित्र नै आयआर्जनमुलक पेशामा संलग्न गराउन सकेमा गाउँपालिकाबाट नै गरिवी उन्मुलन गर्न सकिन्छ। जसका गाउँपालिकासँग अल्पकालीन तथा दीर्घकालिन रणनीतिहरु हुन आवश्यक छ । वडा अनुसारको जनसांख्यिकीय विवरण तलको चार्ट र तालिकाबाट लिन सकिन्छ।

तालिका नं.३ उमेर र लिंग अनुसारको जनसंख्या विवरण

उमेर अनुसार जनसंख्या विवरण								
बाड नं	१	२	३	४	५	६	कुल जम्मा	प्रतिशत (%)

५ बर्ष मूनि महिला	९७	११३	९३	१३२	१६६	१५२	७५३	४.४५
५ बर्ष मूनिका पुरुष	१४१	१२१	१३७	१६२	१५६	१४५	८६२	५.१०
६-१४ बर्ष महिला	२५०	२६६	२०३	३०५	३१५	३००	१६३९	९.६९
६-१४ बर्ष पुरुष	३१७	३४०	२३२	३१७	३५५	२९५	१८५६	१०.९७
१५-२५ बर्ष महिला	२८१	२४१	२२८	३३०	३१९	२७८	१६७७	९.९१
१५-२५ बर्ष पुरुष	३१०	२७०	२७६	३७४	३६७	२७९	१८७६	११.०९
२६-४० बर्ष महिला	३६९	३२२	३०५	३७६	३६७	३३५	२०७४	१२.२६
२६-४० बर्ष पुरुष	३७९	३३१	३४१	३९०	३९४	३२४	२१५९	१२.७६
४१-६९ बर्ष महिला	२४९	२४२	२३६	३०७	३५२	२५१	१६३७	९.६८
४१-६९ बर्ष पुरुष	२१४	२०६	२२३	२६०	२९१	२२३	१४१७	८.३८
७० बर्ष माथि महिला	७९	८३	७१	७१	६९	६३	४३६	२.५८
७० बर्ष माथि पुरुष	४८	३६	४०	६३	५३	५०	२९०	१.७१
तेस्रो लिंगी	१			१			२	०.०१
जम्मा महिला	१३२५	१२६४	११३६	**१५२३**	१५८८	१३७९	८२१५	४८.५७
जम्मा पुरुष	१४०८	१३०६	१२४९	**१५६६**	१६१६	१३१६	८४६१	५०.०२
कुल जम्मा	२७३४	२५७०	२३८५	**३०८९**	३२०४	२६९५	१६६७७	९८.६०

चार्ट २. उमेर र लिंग अनुसारको जनसंख्या विवरण

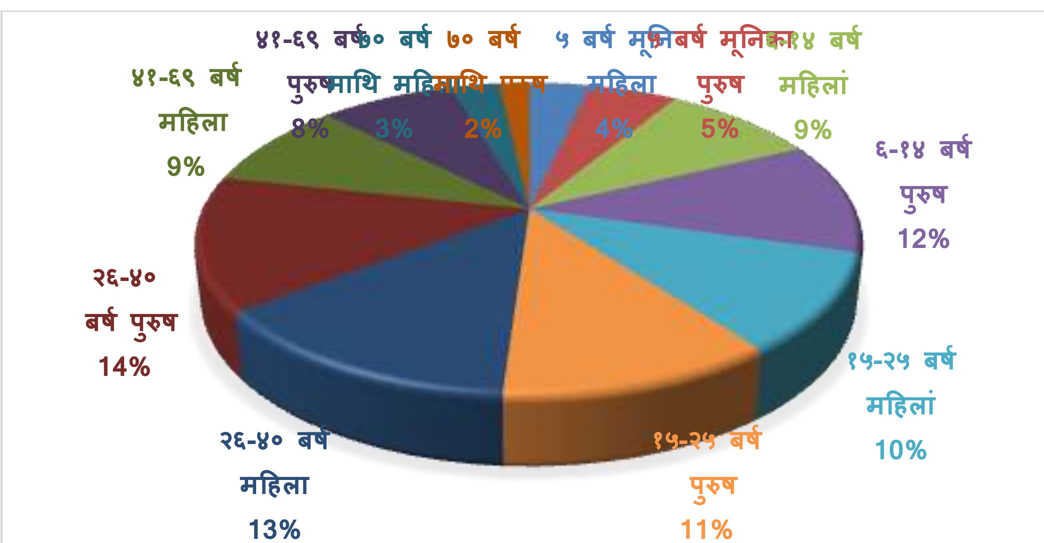

६।४। जातीगत जनसंख्याको विवरण (वडागत विवरण)

लेकम गाउँपालिकाको वस्तुगत तथ्यांक, २०७५ अनुसार गाउँपालिकामा रहेका कुल १६९१४ जनसंख्यामा र २५१४ घरपरिवारमा ब्राह्मण, क्षेत्री, दलित, ठकुरी र दशनामी जातजातिहरुको वसोवास हुदै आएको पहिचान भएको छ । क्षेत्रीहरुको वाहुल्यता रहेको यस गाउँपालिकामा १०७५ घरपरिवार क्षेत्रीहरुको रहेको पाईन्छ, त्यसपछि ब्राह्मणको वस्ती ८३५ घरपरिवार रहेका छन् भने सवैभन्दा कम अन्य (ठकुरी र दशनामी) २६० घरपरिवारमात्र रहेको पाईन्छ । वडागत रुपमा हेर्दा सवैभन्दा वढी क्षेत्रीहरुको वसोवास वडा नं.१ मा रहेको पाईन्छ जसमा कुल घरधुरी ४४४ मध्ये ३५३ घरपरिवार क्षेत्री जातीहरुको रहेको छ त्यसैगरी सवैभन्दा वढी ब्राह्मण समुदायको वस्ती वडा नं. २ मा रहेको छ जसमा जम्मा ४१० घरधुरी मध्ये २४१ घरधुरी ब्राह्मण जातिको रहेको छ । वडागत जातिगत विवरण तलको तालिका र चार्टबाट प्रस्ट हुन्छ ।

तालिका नं.४ जातिगत घरधुरी विवरण

वडा नं	जम्मा घरधुरी	जातिगत घरधुरी विवरण					
		ब्राह्मण	**क्षेत्री**	**जनजाति**	**दलित**	**अन्य (ठकुरी र दशनामी)**	**मुख्य जातजाति**
१	४४४	६४	३५३	०	२७		ओझा, कार्की, पन्त, कामी, खत्री, जोशी, ठगुन्ना, दमाई, धामी, ध्वर्मी, नागरी, विष्ट, वोहरा, भट्ट, रावल, लावड, वादी, साउद, सार्की
२	४१०	२२१	१०४	०	८५		कार्की, टमटा, खत्री, जोशी, ठगुन्ना, दमाई, धामी, विष्ट, वोहरा, भट्ट, लावड, सार्की
३	३५९	१५१	१११	०	८८	९	अवस्थि, पन्त, भट्ट, जोशी, चन्द, ऐरी, खत्री, विष्ट, भण्डारी, महर, मार्कण्ड, ठगुन्ना, थापा, धामी, कामी, टमटा, पहरी, पार्की, पुजारा, वि.क., लुहार, सार्की
४	५०४	११७	१०८	०	९९	१८०	अवस्थी, ओझा, कठायत, कामी, कुँवर, खत्री, पाल, गिरी, चुनारा, जोशी, ठगुन्ना, टमटा, धामी, पन्त, सार्की, दमाई, पाठक, पार्की, विष्ट, भट्ट, भाट, लुहार, लावड, वादी, वगाल, वस्नेत
५	४६७	१९९	२४१	०	२३	४	खत्री, मिश्र, लुहार, साउद, गिरी, जोशी, धामी, सार्की, दमाई, विष्ट, भट्ट, भाट, लुहार,
६	३३०	८३	१५८	०	२२	६७	कार्की, कामी, मिश्र, नाथ, महर, लावड, लुहार पन्त, खत्री, दमाई, धामी, भाट, वोहरा, भट्ट, सार्की
जम्मा	**२५१४**	**८३५**	**१०७५**	**०**	**३४४**	**२६०**	

चार्ट ३ जातिगत घरधुरी विवरण

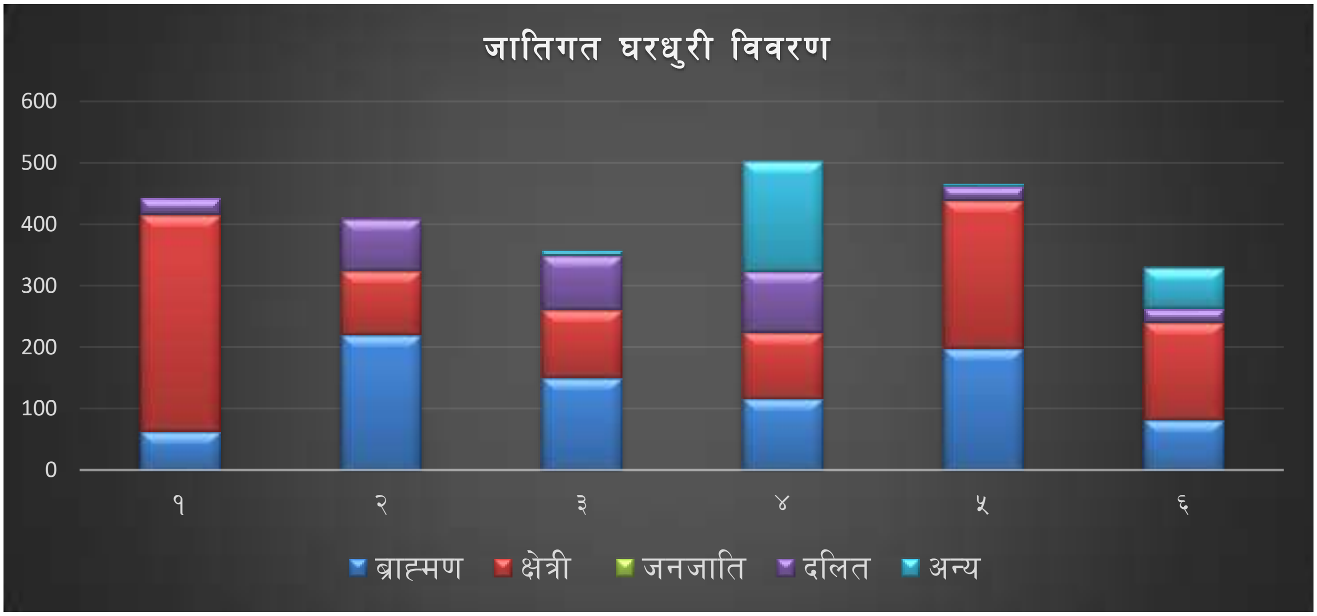

६।५। धर्म, भाषा अनुसार जनसंख्या विवरण

यस लेकम गाउँपालिकामा रहेका कुल २५१४ घरधुरी मध्ये कुनै पनि घरधुरीले हिन्दु धर्म वाहेक अन्य धर्म नमान्ने गरेको देखियो । सवै घरपरिवारले तथा जातजातिले एकै खालका स्थानीय चाडपर्व, मेलापर्व मान्ने गरेको देखियो । त्यसैगरी यो गाउँपालिका आफ्नै खालको भेषभूषा र भाषाको धनी भएको देखियो जसले गर्दा सामाजिक सौहार्दता अन्त्यन्त राम्रो पनि देखिन्छ । वडा नं.२ का केही घरपरिवार वाहेक यस गाउँपालिकामा ९९.३६ प्रतिशत घरपरिवारले स्थानीय लेकमाली भाषा वोल्ने देखियो भने ०.६४ प्रतिशतले मात्र नेपाली भाषा वोल्ने गरेको पाईयो ।

तालिका नं.५ भाषा अनुसारको घरधुरी विवरण

वडा नं.	१	२	३	४	५	६	जम्मा	प्रतिशत (%)
लेकमाली	४४४	३९४	३५९	५०४	४६७	३३०	२४९८	९९.३६
नेपाली	०	१६	०	०	०	०	१६	०.६४

६।६। पेशागतरुपमा घरधुरीको विवरण

उमेरगत जनसंख्याको हिसाबले हेर्दा यस गाउँपालिकामा ४७.२९ प्रतिशत आर्थिक रुपमा सशक्त जनशक्तिका रहेको देखिएतापनि ९६.७० प्रतिशत (२४३१) घरधुरीको मुख्य पेशाका कृषि खेती नै रहेको पाईयो । सो पेशा व्यवसायिक भन्दा पनि गुजाराका रुपमा गर्दै आएको पाईन्छ । त्यसैगरी २.०३ प्रतिशत (५१) घरधुरीले सरकारी तथा गैरसरकारी जागिरबाट जिवन निर्वाह गर्ने गरेको पाईयो जसमा खासगरी शिक्षक, सेना, प्रहरी रहेको पाईयो भने ०.२८ प्रतिशत (७ घरधुरी) विभिन्न प्रकारका व्यापारमा लागेको

पाईयो २५ घरपरिवारले विभिन्न पेशाहरु जस्तै मिस्त्री, सिलाईकटाई र अन्य काम गर्ने गरेको पाईन्छ । वडागत रुपमा हेर्दा सबै वडाका घरपरिवारको मुख्य जीवनयापनको श्रोत भनेको कृषि पेशा रहेको देखिन्छ र वडा नं. ३ मा ३५९ घरपरिवार मध्ये १३ घरपरिवार आयश्रोत सरकारी तथा गैरसरकारी जागिर पनि रहेको देखिन्छ । गाउँपालिकाको पेशागत अवस्थाहेर्दा केही नगन्य घरपरिवार वाहेक अन्य घरपरिवारहरुले परम्परगत रुपमा खेतीपाती गर्ने गरेको देखियो । जसले गर्दा वेरोजगारीताको समस्या पनि रहेको प्रस्ट नै हुन्छ । त्यसकारण गाउँपालिकाका अब वन्ने योजनामा युवा स्वरोजगारमुलक कार्यक्रम तथा वजेटको तर्जुमा गरी परम्परागत पेशालाई व्यवसायिकता तिर लगाउन आवश्यक देखिन्छ । जसले गर्दा गाउँपालिकाको गरिवी निवारणमा टेवा पुग्नेछ ।

तालिका नं. ६ पेशागत रुपमा घरधुरी विवरण

घरपरिवारको मुख्य पेशा					
वडा नम्बर	कृषि	सरकारी, गैरसरकारी जागिर	व्यापार	ज्यालामजदुरी	अन्य
१	४३९	३			२
२	४०३	३			४
३	३३७	१३	३		६
४	४९७	३	१		३
५	४३२	२६	०	०	९
६	३२३	३	३	०	१
जम्मा	२४३१	५१	७	०	२५
जम्मा प्रतिशत	९६.७०	२.०३	०.२८	०.००	०.९९

चार्ट ४ पेशागत रुपमा घरधुरी विवरण

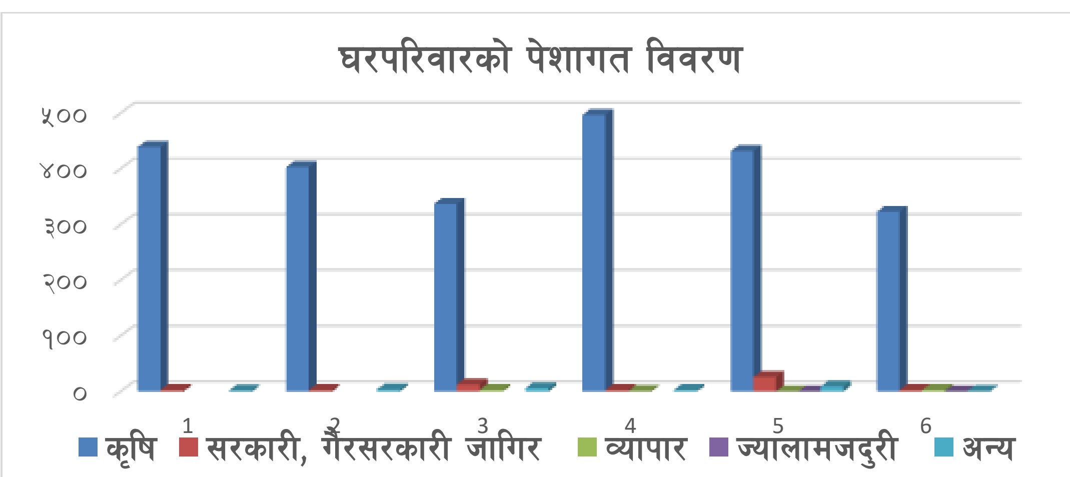

६।७ वडागत घरमुलीको विवरण

जम्मा २५१४ घरमध्ये २३५६ अर्थात ९४ प्रतिशत घरपरिवारमा घरमूलीका रुपमा पुरुष रहेको देखिएको छ भने १५८ अर्थात ७ प्रतिशत घरमा मात्र महिला घरमुलीरुपमा रहेका छन् । वडागत रुपमा हेर्दा वडा नम्बर ६ मा अन्य वडाको तुलनामा महिला घरमुलीको संख्या केही वढी रहेको छ । सबैभन्दा कम घरमुली महिला भएको संख्या वडा नं. ५ हो जसमा कुल ४६७ घरधुरी मध्ये जम्मा १२ घरपरिवारमा महिला घरमुली रहेका छन् ।

तालिका नं.७ लिंग अनुसार वडाको घरमुली विवरण

वडा अनुसार घरमुली विवरण								
वडा नं.	१	२	३	४	५	६	**जम्मा**	प्रतिशत
जम्मा घरधुरी	४४४	४१०	३५९	५०४	४६७	३३०	**२५१४**	१००
पुरुष घरमुली	४२४	३९३	३२३	४६९	४५५	२९२	**२३५६**	९४
महिला घरमुली	२०	१७	३६	३५	१२	३८	**१५८**	७

चार्ट ५ घरमुली विवरण

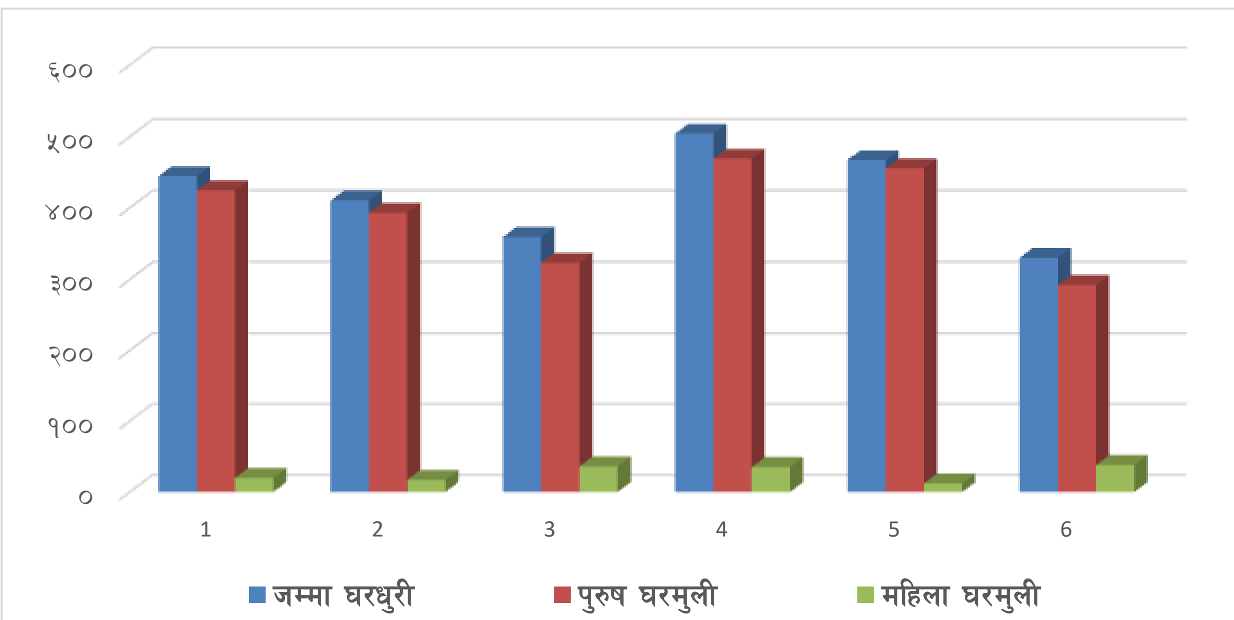

६।८। अपांगताको अवस्था

गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १६६७८ मध्ये १.७ प्रतिशत व्यक्ति शारिरीक वा मानसिक अपांग रहेको पाईएको छ । जसमा महिला ०.९ प्रतिशत र ०.८ प्रतिशत पुरुष रहेका छन् । वडागत रुपमा हेर्दा

सवैभन्दा वढी अपांग भएका व्यक्ति वडा नं.६ मा रहेका छन् कुल अपांगता भएका व्यक्तिहरुमध्ये ३१ प्रतिशत रहेका छन् । त्यसैगरी सबैभन्दा कम अपांगता भएका व्यक्ति वडा नं. २ मा जम्मा ७.२३ प्रतिशत रहेको छ । अपांगता भएका कुल २४९ जनसंख्या मध्ये ९८ जनालेमात्र अपांगता परिचय पत्र प्राप्त गरेका छन् भने अझै १५१ जना अपांगता भएका व्यक्तिहरु गाउँपालिकाबाट परिचय पत्र पाउनबाट छुटेका छन् । त्यसकारण गाउँपालिकाले त्यस्ता अपांगता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र उपलब्धताको लागी यथाशिघ्र पहल गर्नुपर्ने देखिन्छ र अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई पनि स्थानीय सरकारको प्रत्याभूति दिलाउनका लागी अपांगमैत्री क्रियाकलापको योजना गर्नुपर्ने देखिन्छ । अपांगता भएको व्यक्तिहरुको विवरण तल उल्लेखित चार्ट र तालिकाबाट हेर्न सकिन्छ ।

तालिका नं.८ अपांगता भएका व्यक्तिको विवरण

वडा नं.	अपांगता भएका व्यक्तिको विवरण	अपांग महिला	अपांग पुरुष	अपांगता परिचयपत्र नभएका महिला	अपांगता परिचयपत्र नभएका पुरुष	अपांगता परिचयपत्र भएका महिला	अपांगता परिचयपत्र भएका पुरुष
१	१९	१०	९	७	५	३	४
२	१८	१०	८	१०	८	५	४
३	७०	२४	४६	५	१४	१९	३२
४	६५	४८	१७	२२	१७	२६	११
५	३१	१४	१७	१०	१४	४	३
६	७७	३८	३९	१८	१८	२०	२१
जम्मा	२८०	१४४	१३६	७२	७६	७७	७५
प्रतिशत (%)	१.७	०.९	०.८	०.४	०.५	०.४	०.४

चार्ट ६ अपांगता भएका व्यक्तिको विवरण

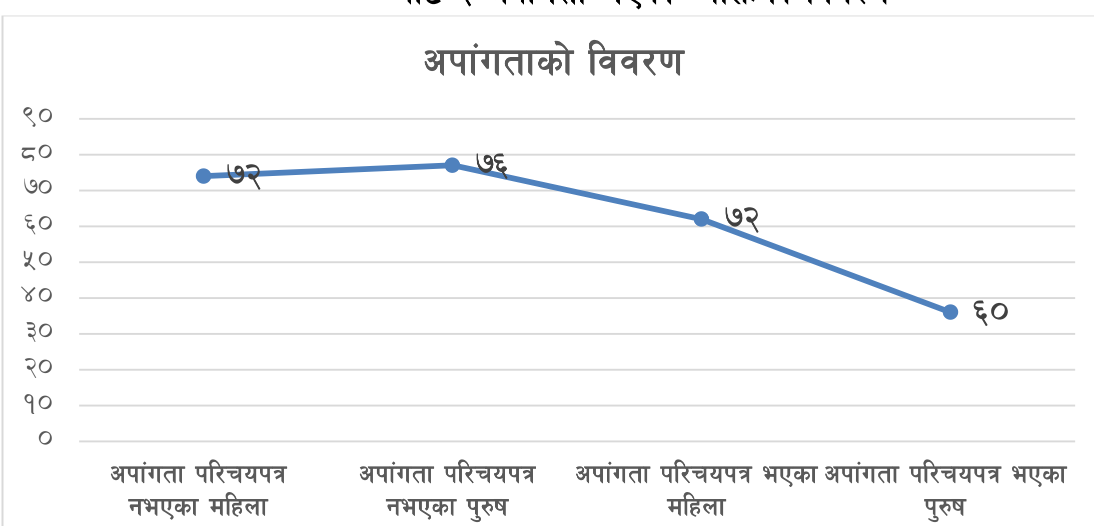

६।९। व्यक्तिगत घटना र नागरिकता सम्वन्धि

यस गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाको व्यक्तिगत घटना विवरण जन्म, मृत्यु, वसाँईसराई, विवाह र सम्वन्ध विच्छेदको अवस्था हेर्दा जम्मा १७६ जनाको मात्र घटनादर्ता नभएको पाईयो । जसका लागी वडाले घटनादर्ता गराउनका लागी जनचेतनामुलक कार्यक्रमगर्न पनि आवश्यक देखिन्छ । त्यसैगरी नागरिकता पाउने उमेरभएका मध्ये ४९० जनाले हाल सम्म पनि नागरिकता प्राप्त गरेको देखिएन । उक्त व्यक्तिहरुले नागरिकता नपाउनुको कारण पत्ता लगाई सम्वन्धित वडाहरुले उनीहरुलाई नागरिकता दिलाउनका निमित्त पहल गर्नुपर्ने देखिन्छ । नागरिकता नपाउनेमा सबैभन्दा वढी वडा नं.६ का नागरिकहरु रहेका छन् भने सबैभन्दा कम वडा नं.४ मा छन ।

तालिका नं. ९ वडा अनुसारको व्यक्तिगत घटना विवरण

व्यक्तिगत घटना विवरण							
वडा नं.	१	२	३	४	५	६	**जम्मा**
नागरिता नभएको संख्या	६६	३५	१०३	२९	८१	१७६	४९०
जन्म, मृत्यु बिबाह दर्ता नभएका	८	८०	२४	०	३३	३१	१७६

श्रोतः घरधुरी विवरण २०७५

तालिका नं. १० : आर्थिक वर्ष २०७४।०७५ को पञ्जिकरणको विवरण :

आर्थिक वर्ष २०७४।०७५ को पञ्जिकरणको विवरण					
क्र.सं.	**विवरण**	**२०७४/७५ को**	**जम्मा दर्ता संख्या**	**महिला**	**पुरुष**
१.	जन्म दर्ता				
१.१	५ वर्ष सम्मका		२३७	१२२	११५
१.२	५ वर्षदेखि १८ वर्ष सम्मका बालबालिका		९७९	४६०	५१९
२.	मृत्यु दर्ता		१०८	३१	७७
३.	सम्बन्ध बिच्छेद				
४.	बसाईसराई		१९३	९०	१०३
५.	बिबाह दर्ता		२४०	०	०
जम्मा			**१७५७**	**७०३**	**८१४**

६।१०। सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित वितरण

यस गाउँपालिकाका ६ वटै वडाहरुबाट ९६९ नागरिकहरुले सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउदै आएका छन । यसमा दलितका पाँचवर्षमुनिका वालवालिकालाई दिईने पोषण भत्ता जोडिएको छैन । यस गाउँपालिकाको जम्मा जनसंख्या मध्ये ३४८ एकल महिलाले सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउदै आएका छन् जसमा सवैभन्दा वढी वडा नं.३ का ९५ महिलाहरु रहेका छन् भने सबैभन्दा कम २० जना वडा नं. २ मा रहेका छन् । त्यसैगरी जेष्ठ नागरिकको कुल जनसंख्या ७२६ मध्ये ४९२ जेष्ठ नागरिकले मात्र सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिईरहेका छन् जसमा महिला २५८ र पुरुष २३४ रहेका छन् । भने अपांगता भएकाको कुल जनसंख्या २८० मा जम्मा १२९ जनाले मात्र सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाइरहेका देखिन्छ । सामाजिक सुरक्षा भत्ताका लागी दर्ता गर्न छुटेकाको निमित्त गाउँपालिकाका प्रत्येक वडाले सुचना प्रवाह गर्नुपर्ने देखिन्छ । प्रत्येक आर्थिक वर्षमा दर्ता गर्न छुटेका र दोहोरिएकको विवरण अद्यावधिक गरि सेवा सामाजिक सुरक्षा भत्ताको सुविधा उपलब्ध गराउनुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका नं. ११ वडा अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ताको पाएकाको विवरण

सामाजिक सूरक्षा भत्ता पाउनेहरुको विवरण					
वडा नं.	एकल महिला	जेष्ठ पुरुष	जेष्ठ महिला	अपांग महिला	अपांग पुरुष
१	५२	२३	३९	४	४
२	२०	१७	१७	५	४
३	९५	४८	७८	१८	३१
४	६९	६७	१०	१९	११
५	६६	३४	५३	५	६
६	४६	४५	६१	८	१४
जम्मा	३४८	२३४	२५८	५९	७०

चार्ट ७ वडागत सामाजिक सुरक्षा विवरण

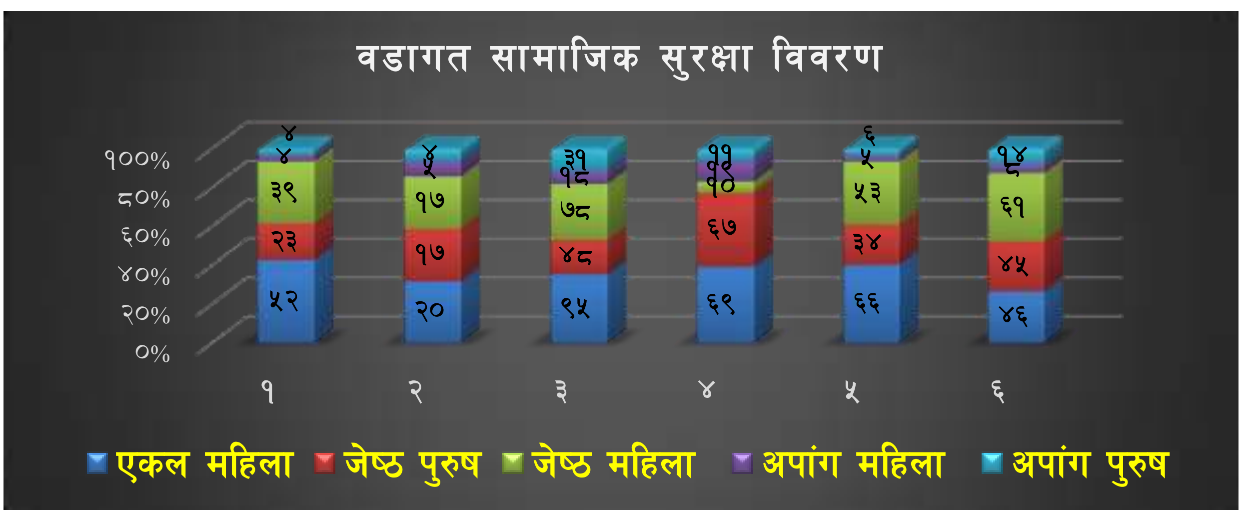

६।११। वडा र गाउँपालिकाबाट गरिएको विभिन्न प्रकारका सिफारिसको विवरण

आर्थिक वर्ष २०७४।०७५ मा लेकम गाउँपालिका र मातहतका वडाहरुबाट १२१९ वटा विभिन्न खालका सिफारिस भएको देखिन्छ। जसमा सबैभन्दा वढी नागरिकताको सिफारिस भएको पाईन्छ। जम्मा ३० वटा नक्सामात्र गाउँपालिकाबाट भएको देखिन्छ । वडातहमा नै यस्ताखालका सिफारिसको सुविधाले गरिब, असहायहरुको पनि सहज पहुँच भएको देखिन्छ ।

तालिका नं.१२ सिफारिसको विवरण

क्र.सं.	विवरण	सिफारिस संख्या
१.	नागरिकता सिफारिस	८८३
२.	नाता प्रमाणित	४४
३	अन्य सिफारिस	२६२
४	नक्सापास संख्या	३०
	जम्मा सिफारिस संख्या	१२१९

श्रोत: वडा कार्यालयहरु

खण्ड - ४

सामाजिक अवस्था

७। शैक्षिक अवस्था

७१। लिंगका आधारमा शैक्षिक अवस्था

यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १६६७८ मध्ये ७६ प्रतिशत मानिसहरु साक्षर भएको पाईयो जसमा महिला साक्षरता दर ३५.०६ प्रतिशत र पुरुष ४२.१७ प्रतिशत साक्षर रहेका छन् । जसमा सामान्य लेखपढ गर्न सक्ने कुल साक्षर जनसंख्या संख्यामा ८४ प्रतिशत जनसंख्या रहेको छ, त्यसैगरी ११ प्रतिशत जनसंख्याले एस.एल.सि वा एस.ई.ई पास गरेको छ भने जम्मा ४ प्रतिशत जनसंख्याले १० जोड २ वा सो भन्दा माथीको शिक्षा हासिल गरेका छन् । त्यसैगरी कुल जनसंख्यामा ५६.३८ प्रतिशत जनसंख्याले सामान्य लेखपढ गर्न सक्छन्, ८.३७ प्रतिशत जनसंख्याले एस.एल.सि वा एस.ई.ई पास गरेको छ भने ३.४८ प्रतिशत जनसंख्या मात्र उच्चशिक्षाबाट लाभान्वित भएको पाईन्छ । एस.ई.ई. पास हुने वित्तिकै पुरुषहरु रोजगारीका लागी गाउँभन्दा वाहिर जानु पनि एक कारण हुन जान्छ ।

तालिका नं.१३ वडागत साक्षरता विवरण

वडा नं.	१	२	३	४	५	६	कुल जम्मा
निरक्षर महिला	२५०	२९७	१४९	३८४	४३३	४४४	१९५७
निरक्षर महिला प्रतिशत (%)	१.४९	१.७८	०.८९	२.३०	२.६	२.६६	११.७३
निरक्षर पुरुष	११३	२१४	२७	१९५	१७६	२२७	९५२
निरक्षर पुरुष प्रतिशत (%)	०.६८	१.२८	०.१६	१.१७	१.०६	१.३६	५.७१
साक्षर महिला	९८६	४६७	८०५	१०६२	८६३	८०१	४९८४
साक्षर पुरुष	११०४	५२०	१०१८	१३१९	१००८	९५१	५९२०
SEE शिक्षित महिला	९०	१२२	१३८	१६६	१२२	११९	७५७
SEE शिक्षित पुरुष	१५६	१३३	१३६	१९९	१२	३	६३९
उच्च शिक्षा महिला	०	०	३०	७७	०	०	१०७
उच्च शिक्षा पुरुष	३५	५२	९	०	२७०	१०८	४७४
जम्मा शिक्षित महिला	१०७६	५८९	९७३	१३०५	९८५	९२०	५८४८
महिला साक्षरता दर (%)	६	४	६	८	६	६	३५.०६
जम्मा शिक्षित पुरुष (%)	१२९५	७०५	११६३	१५१८	१२९०	१०६२	७०३३
पुरुष साक्षरता दर	८	४	७	९	८	६	४२.१७
कुल साक्षरको संख्या	२३७७	१२९८	२१४२	२८३१	२२८१	१९८८	१२९१६
साक्षर प्रतिशत (%)	१४	८	१३	१७	१४	१२	७७

चार्ट ८ लिंगका आधारमा साक्षरतादर

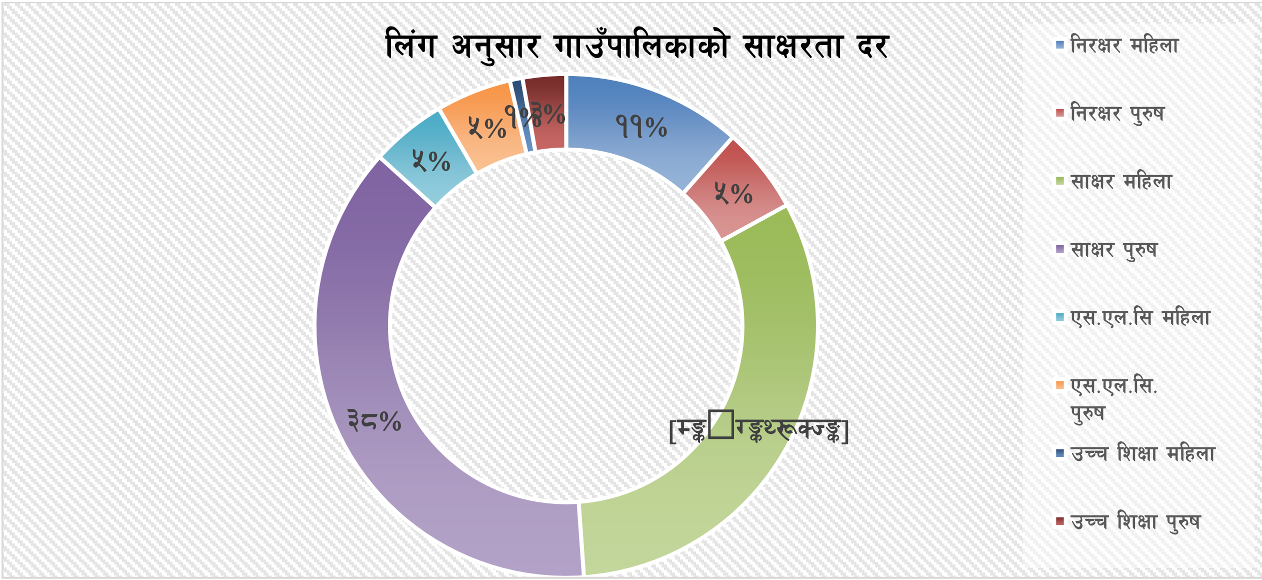

७.२। तहगत रुपमा विद्यालय तथा विद्यार्थि विवरण

लेकम गाउँपालिकामा रहेका कुल ४६ विद्यालयहरुमा प्राथमिक तह देखि माध्यमिक तह सम्म कुल ३८९७ विद्यार्थिहरु पठनपाठन गरिरहेका छन् । जसमा छात्र ४९.९ प्रतिशत र छात्रा ५०.१ प्रतिशत रहेका छन् । त्यसैगरी प्राथमिक तहमा छात्र र छात्राहरु वरवर संख्या अर्थात ५०/५० प्रतिशत रहेका छन्, निम्नमाध्यमिक तहमा ४९ प्रतिशत छात्र र ५१ प्रतिशत छात्राहरु रहेका छन् भने माध्यमिक तहमा पनि छात्र, छात्राको संख्या ५०/५० नै रहेको देखिन्छ । यसरी हेर्दा निम्न माध्यमिक तहमा विद्यालय छोड्ने वा अन्य केही कारणले गर्दा छात्र र छात्राको विचको संख्यामा केही फरक देखिएको छ । समग्रमा हेर्दा कम्तीमा पनि विद्यालय तहसम्म छोराछोरीलाई विद्यालय पठाएको देखियो ।

तालिका नं.१४ तहगत रुपमा विद्यार्थि विवरण

तह	सरकारी विद्यालय				नीजि विद्यालय				कुल जम्मा
	कक्षा	छात्र	छात्रा	जम्मा	कक्षा	छात्र	छात्रा	जम्मा	
आधारभूत तह	१	३३९	३३६	६६५	०	०	०	०	
	२	१८३	१६७	३५०	०	०	०	०	
	३	१९१	१६६	३५७	०	०	०	०	
	४	१७४	१९१	३६५	०	०	०	०	
	५	१७३	२०१	३७४	०	०	०	०	

जम्मा		**१०६०**	**१०६१**	**२१११**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
प्रतिशत (%)		**५०**	**५०**	**१००**					
नि.मा. वि	६	१८६	२०७	३९३	०	०	०	०	
	७	१७०	१७७	३४७	०	०	०	०	
	८	१९६	१८०	३७६	०	०	०	०	
जम्मा		**५५२**	**५६४**	**१११६**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
प्रतिशत		**४९**	**५१**	**१००**					
मा.वि.	९	१८०	१७१	३५१	०	०	०	०	
	१०	१५३	१६६	३१९	०	०	०	०	
जम्मा		**३३३**	**३३७**	**६७०**					
		५०	५०	१००					
कुल जम्मा		**१९४५**	**१९६२**	**३८९७**					
कुल प्रतिशत		४९.९	५०.१	१००					

चार्ट नं. ९ विद्यालय तह अनुसार विद्यार्थि विवरण

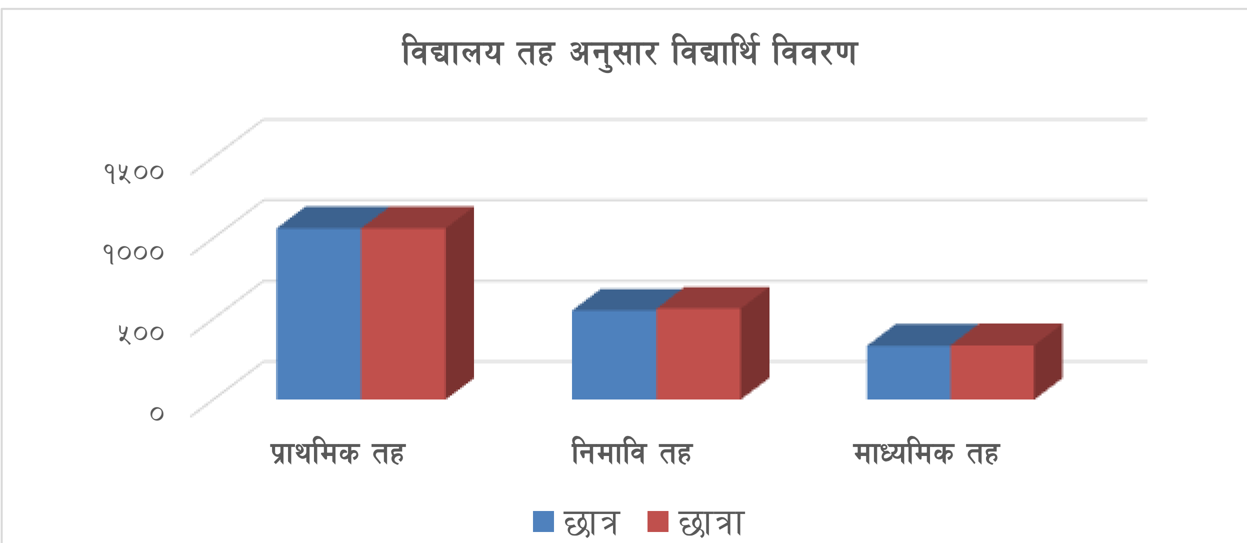

७।३। विद्यालहरुमा शौचालयको विवरण

यस गाउँपालिकाका कुल ४६ वटा विद्यालयमा विद्यार्थि, शिक्षक र अन्य कर्मचारीका लागी शौचालयको प्रयोग अवस्थाको तथ्यांक संकलन गर्ने क्रममा ४२ वटा विद्यालयमा सामान्य सबैले प्रयोग गर्न

सक्नेखालको शौचालय रहेको पाईयो, शिक्षक शिक्षिकाकालागी भिन्दाभिन्दै शौचालय जम्मा ४ वटा विद्यालयमा देखियो भने छात्रछात्रका लागी पनि छुट्टा छुट्टै शौचालय जम्मा ४ वटा विद्यालयमा रहेको पाईयो । साथै ४६ वटा विद्यालयमा कुनैपनि विद्यालयको शौचालय अपांगता भएका व्यक्तिहरुमैत्री भएको देखिएन । शौचालय व्यवस्थित र भिन्दा भिन्दै नभएतापनि शौचालय नै नभएको विद्यालय भने कुनैपनि भेटिएन । गाउँपालिकाले विद्यालयका निम्ति अब वन्ने संरचनामा वालवालिका मैत्री, अपांग मैत्री र महिला मैत्री पनि बनाउनु पर्ने देखिन्छ । व्यवस्थित शौचालयका साथै खानेपानीको उचित व्यवस्थापन नभएका विद्यालयहरुका लागी गाउँपालिकाको वार्षिक योजना वा आवधिक योजनामा राख्नुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका नं.१५ विद्यालयमा रहेको शौचालयको किसिम

	शौचालयको किसिम (संख्यामा उल्लेख गर्ने)					जम्मा
जम्मा विद्यालय संख्या	सामान्य, सवैले प्रयोग गर्ने किसिमको	शिक्षक शिक्षिकाका लागि भिन्दाभिन्दै भएको	छात्राछात्रका लागि भिन्दाभिन्दै भएको	अपांगका लागि भिन्दाभिन्दै भएको	शौचालय नभएको	
५०	४२	४	४	-	-	

७४। तहगत शिक्षक विवरण

यस गाउँपालिकाको शिक्षा शाखाको विवरण अनुसार यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका प्राथमिक तह देखि प्रविणता प्रमाणपत्र तहसम्मका शिक्षकको स्वीकृत दरवन्दीमा जम्मा १४७ जना शिक्षक शिक्षिकाहरु रहेका छन् जसमा आधारभुत तहमा वढी शिक्षकको दरवन्दी रहेको देखिन्छ जसमा १२८ जना शिक्षकहरु स्थायी र अस्थायी रुपमा कार्यरत छन् । लिंगका आधारमा हेर्ने हो भने जम्मा स्वीकृत दरवन्दी मध्ये जम्मा २४ जना महिलाहरु रहेका छन् । त्यसैगरी ४८ जना शिक्षक शिक्षिकाहरु राहत दरवन्दीमा शिक्षण गरीरहेका छन् जसमा १४ महिला शिक्षिक आधारभुत तह सम्म मात्र अध्यापन गराईरहेका छन् । आधारभुत तहका कुल १६४ जना शिक्षक मध्ये ११६ जना शिक्षण सिकाई सम्वन्धि तालिम प्राप्त छन् भने २३ जना मा.वि.तहका शिक्षक मध्ये १६ जना तालिम प्राप्त छन् । बाँकी विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं १६. तहगत शिक्षकको विवरण

तह	स्वीकृत दरवन्दीमा कार्यरत							परियोजना		राहत दरवन्दीमा कार्यरत			नीजि श्रोतमा			PCF मा			तालिम प्राप्त शिक्षक संख्या	कुल जम्मा
	म.	पू.	जम्मा	स्थायी		अस्थायी														
				म	पु	म	पु	म	पु	म.	पू.	जम्मा	म.	पू.	जम्मा	म.	पू.	जम्मा		
आधारभूत	२३	१०५	१२८	१२	१०४	११	१	-	-	१४	२२	३६	-	-	-	-	-	-	११६	१६४
मा. वि.	१	१५	१६	१	१५	०	१	-	-	०	७	७	-	-	-	-	-	-	१६	२३
मा.वि.११-१२	-	३	३	०	०	०	०	-	-	-	५	५	-	-	-	-	-	-	८	८
जम्मा	२४	१२३	१४७	१३	११९	११	१२			१४	३४	४८							१४०	१९५

७.५। विद्यालय स्तरमा रहेका वाल क्लवको विवरण

यस गाउँपालिकामा कुल २७ वटा विद्यालय स्तरको वालक्लवहरु रहेका छन् । जसमा कुल ३६९ वालवालिकाहरु सहभागी छन् त्यस मध्ये १६९ जना वालिका छन् । वालक्लको सबैभन्दा वढी संख्या वडा नं.४ मा रहेको छ । वालक्लवले खासगरी वालवालिकाको नेतृत्व विकास गर्नका लागी सहयोग पुर्याउँछ साथै वालवालिकाका लागी वन्ने योजनाहरु पनि वालवालिकाको सहभागितामा भएमा वालवालिकाका वास्तविक समस्या सम्बोधनका निमित्त सहयोग पुर्याउछ । त्यसैले नगरपालिकाले विद्यालयका साथसाथै समुदाय स्तरका वालक्लव गठन गर्नका लागी पनि योजना बनाउनुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका नं.१७ वडागत वालक्लवको विवरण

वाल क्लवको विवरण				
वडा	**वाल क्लवको कुल संख्या**	**वालिका सदस्य**	**वालक सदस्य**	**जम्मा**
१	६	३९	४६	८५
२	४	२०	३०	५०
३	३	१६	३३	४९
४	६	३२	३८	७०
५	३	२४	१८	४२
६	५	३८	३५	७३
जम्मा	**२७**	**१६९**	**२००**	**३६९**

चार्ट १० वडागतरुपमा वालक्लको विवरणको अवस्था

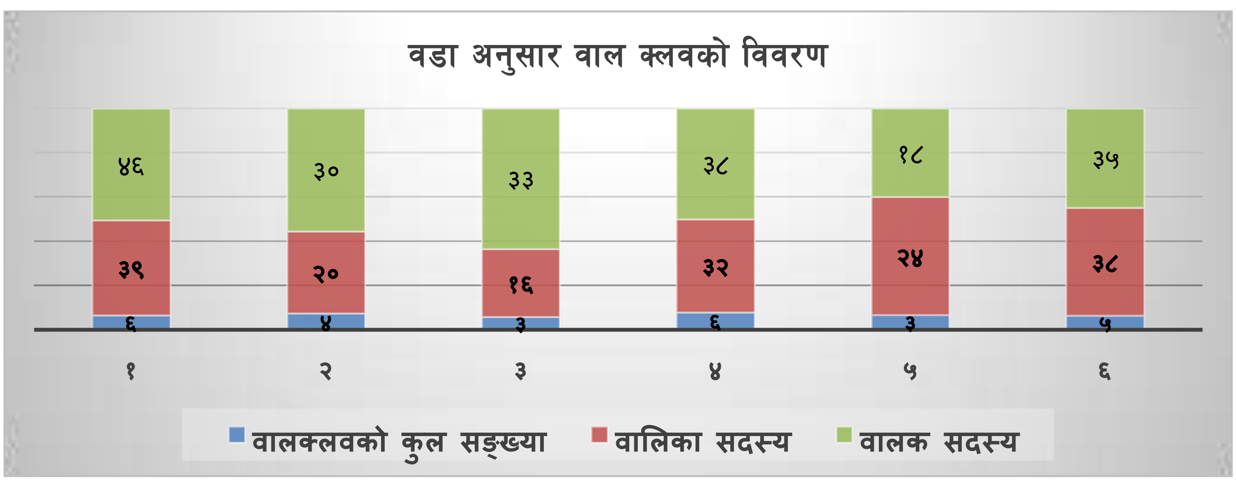

७६। गाउँपालिकाको स्वास्थ्य विवरण

७६।१। विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरु

यस गाउँपालिकामा जम्मा ४ वटा स्वास्थ्य चौकी र ४ वटा वर्थिङ सेन्टर रहेका छन् । जसले गर्दा जटिल रोग लागेका वाहेक अन्य नागरिकहरुले यीनै स्वास्थ्य चौकीहरुबाट सेवा लिईरहेका देखिन्छन् । यसैगरी स्थानीय तहमा नै सम्वन्धित स्वास्थ्य चौकीहरुमा वर्थिङ सेन्टरको सेवा भएका कारण दक्ष स्वास्थ्य कर्मीबाट सुत्केरी गराउने महिलाहरुको संख्या पनि राम्रो देखिन्छ । जसले गर्दा विगतका दिनहरुजस्तो सुत्केरीका कारणले महिलाहरुले ज्यान गुमाउनु पर्ने अवस्था छैन । यसमा वर्थिङ सेन्टरको सुविधाका साथसाथै महिला स्वयम् सेविकाबाट हुने गरेको जनचेतनामूलक कार्यक्रम र सेवाले पनि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा ३६ वटा महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरु रहेका छन् । जसले समुदायमा वालवालिकाहरुलाई भिटामिन खुवाउने देखि लिएर सामान्य स्वास्थ्य समस्यासम्वन्धि समाधान गर्नमा पनि ठुलो योगदान पुर्‍याएको देखिन्छ । स्वास्थ्य सम्वन्धि अन्य विवरण तलको तालिकाबाट लिन सकिन्छ ।

तालिका नं.१८ स्वास्थ्य सेवा सम्वन्धि विवरण

क्र.सं.	स्वास्थ्य सेवा	संख्या	बेड संख्या
१	स्वास्थ्य चौकी	४	
२	बर्थिंङ सेन्टरः	४	
३	स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउने संख्या	३१७	
४	दक्ष स्वास्थ्यकर्मी बाट सूत्केरी गराउने संख्या	११६ जना	
५	महिला स्वयम सेविका संख्याः	३६	
६	टि.बी. उपचार केन्द्रः	४	
७	परिवार नियोजन का ५ बिधी र ३ बिधीको सेवा उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था संख्याः	४	
८	बि.ओ.सी.(आधारभुत):	-	
९	सि.ई.ओ.सी.(अपरेसन सेवा) उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	-	
१०	गर्भवती जााच पहिलो पटकको प्रतिशतः	३१७	
११	गर्भवती जााच चौथो पटक सम्मको प्रतिशतः	१४९	
१२	सुत्केरी पश्चात जाच गराउन आउने प्रतिशतः	-	

श्रोतः जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय

७६।२। खोप सम्वन्धि विवरण

जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको तथ्यांक अनुसार पाँच वर्षमुनिका वालवालिकाले लगाउने विभिन्न प्रकारका खोपहरुमा आ.वं. २०७४।७५ मा वि.सि.जि र डिपिटी तेस्रो खोप लगाउने वालवालिकाको संख्या २५९ रहेको छ, २५८ ले दादुरा खोप लगाएका छन् भने २६९ जना वालवालिकाले पोलियो थोपा खाएका छन् । यी सवैप्रकारका खोप मध्ये ०.३८ वालवालिकाले वि.सि.जि र दादुरा खोप छाडेका छन् भने ४.११ प्रतिशत वालवालिकाले हेपाटाईटिस बि खोप छोडेको देखिएको छ । त्यसैगरी २०६ जना गर्भवती महिलाले गर्भावस्थामा टि.टि.खोप लगाएको देखिन्छ ।

तालिका नं.१९ खोप सम्वन्धि विवरण

क.सं.	विवरण	आ.व.२०७४।०७५
		संख्या
१	वि.सि.जि.	**२५९**
२	डि.पि.टि.3rd	**२५९**
३	हेपाटाइटिस "वि"	**-**
४	दादुरा १५ महिने	**२५८**
५	पोलियो ३	**२६९**
६	टि.टि (गर्भवती महिला)	२०६

श्रोत: जिल्ला स्वस्थय कार्यालय

चार्ट ११ गाउँपालिकाको खोप सम्वन्धि विवरण

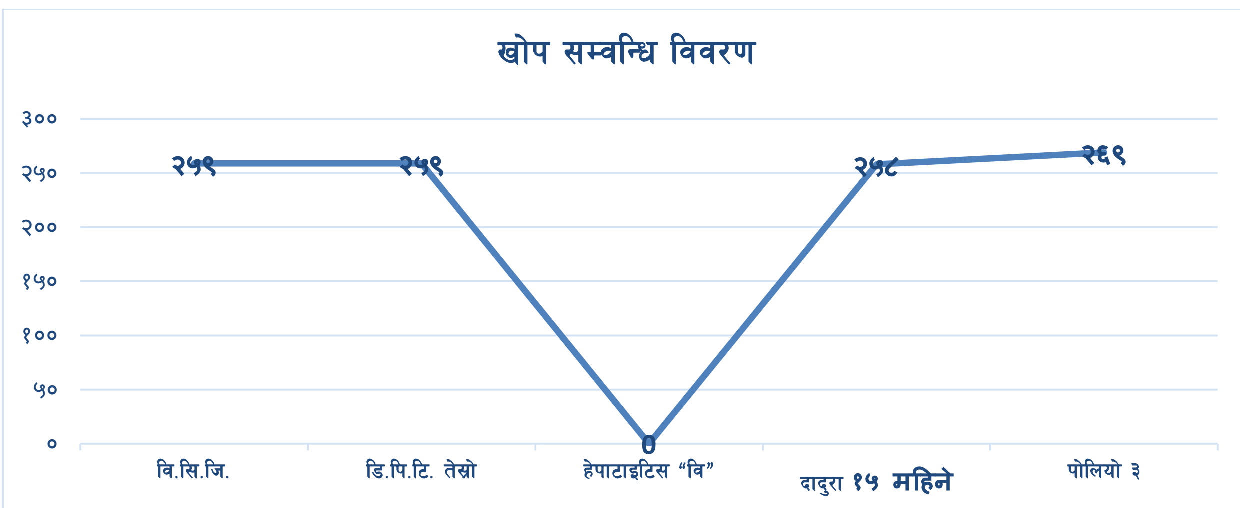

७६।३। विगत १ वर्षहरुको पोषणको अवस्था

आ.वं.२०७४।०७५ मा कुल गर्भवती भएका २०६ जना महिलामध्ये १९६ जना महिलाले आईरन चक्की र जुकाको औषधी लिएका छन् भने १२३ सुत्केरी महिलालाई भिटामिन 'ए' वितरण भएको पाईएको छ । गर्भवतीको जस्तै सुत्केरी अवस्थामा पनि महिलाहरु जोखिममा हुने भएका कारण स्वास्थ्य जाँचको आवश्यकता त्यती नै जरुरी छ । त्यसकारण यस विषयमा आमा समुहहरुमा छलफल हुन जरुरी छ जसका लागी नगरपालिकामा रहेको स्वास्थ्य शाखाले योजना साथ पहल गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका नं.२० विगत १ वर्षको पोषणको अवस्था

सुचकांकहरु	आ.व.२०७४।०७५
५ वर्ष भन्दा मुनिको बृद्धि अनुगमन (पटक)	४४३
गर्भवती महिलाहरुका लागि आइरन चक्की वितरण(जना)	१९६
गर्भवती महिलाहरुले प्राप्त गरेको जुकाको औषधी (जना)	१९६
सुत्केरी भएका महिलाहरुका लागि भिटामिन ए वितरण (जना)	१२३
६ महिना देखि ५ वर्ष सम्मका वच्चाहरुलाई खुवाएको भिटामिन ए(जना)	-
१ देखि ५ वर्ष सम्मका वच्चाहरुलाई खुवाएको जुकाको औषधी (जना)	-

श्रोतः जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय

७७ वडा अनुसार खानेपानीको अवस्था

लेकम गाउँपालिकामा रहेका कुल २५१४ घरधुरीमध्ये ३८.३१ प्रतिशत अर्थात ९६३ घरधुरीमा स्वस्थ खानेपानीको सुविधा पुगेको छ, २४.९४ प्रतिशत अर्थात ६२७ घरधुरीहरुले साधारण पाईपबाटपानी पिउने गरिरहेका छन् भने ३२.३४ प्रतिशत घरधुरीहरु अहिले पनि खानेपानीको परम्परगत श्रोत (नौलो, कुवा, मुल) प्रयोग गर्दै आईरहेका छन् र ४.४१ प्रतिशत घरधुरीहरु अहिले पनि अस्वस्थकर पानी (खोला, नदी) को प्रयोग गर्दै आईरहेका छन् । जसका कारणले पानी जन्य सरुवा रोगको सदैव जोखिम मोल्नुपरिरहेकोछ भने पानी वोक्नुपर्ने कारणले महिलाहरुमा थप कार्यवोझ पनि बढेको पाईन्छ । त्यसकारण प्रत्येक वडाबाट वन्ने योजनाहरुमा खानेपानीको समस्या समाधानगर्ने गरि योजनाको प्राथमिकिकरण हुन जरुरी देखिन्छ र गाउँपालिकाले सम्पूर्ण घरधुरीमा स्वस्थ पिउन योग्यपानीको सुविधा पुर्‍याउन जरुरी छ । वडागत खानेपानीको अवस्थाको विवरण तलको तालिका र चार्टमा उल्लेखित छ ।

तालिका नं.२१ वडागत खानेपानीको अवस्था

वडागत खानेपानीको अवस्था					
वडा नं.	घरधुरी	आधुनिक धारा	साधारण धारा	परम्परागत	खोला, नदी
१	४४४	२६२	१६४	१०	८
२	४१०	०	१८६	१४७	७७
३	३५९	३२०	१३	२६	०
४	५०४	१७४	१५९	१५०	२१
५	४६७	१६	१	४४६	४
६	३३०	१९१	१०४	३४	१
जम्मा	२५१४	९६३	६२७	८१३	१११
प्रतिशत		३८.३१	२४.९४	३२.३४	४.४१

चार्ट १२ गाउँपालिकाको खानेपानी अवस्था

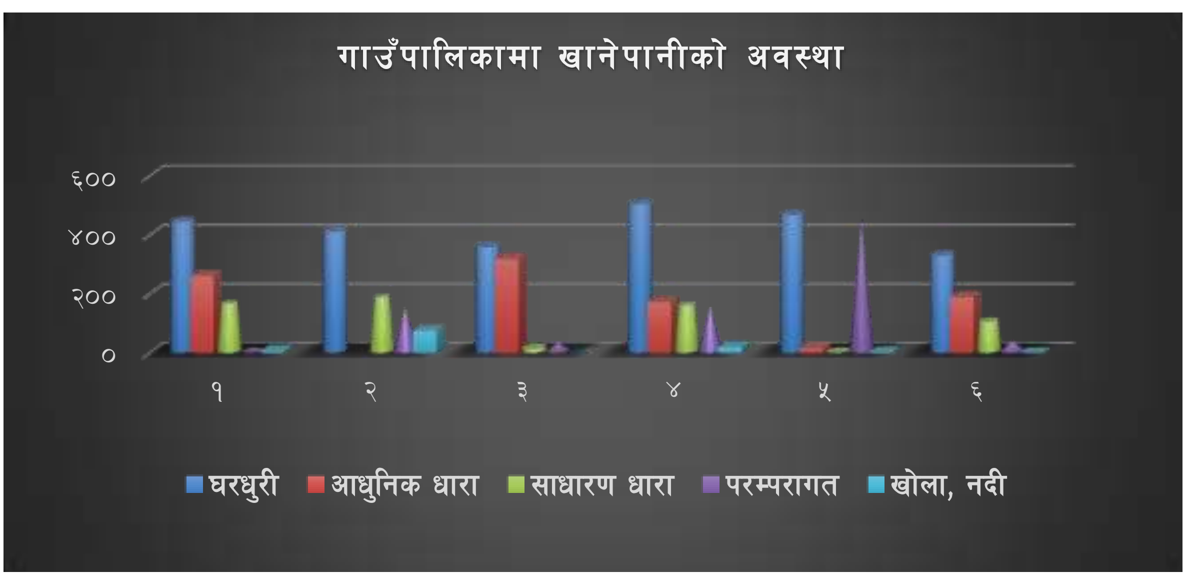

७८। वडा अनुसार शौचालयको अवस्था

यस गाउँपालिकामा कुल घरधुरी मध्ये ७६.६१ प्रतिशत घरपरिवारको घरमा आधुनिक (प्यानसिट, फ्लसिङ गर्ने शौचालय) रहेको देखियो । यस्तो शौचालयको प्रयोग गर्ने घरधुरीको सबैभन्दा वढी संख्या वडा नं. ४ रहेको पाईयो । त्यसैगरी साधारण खालको शौचालयको प्रयोग गर्ने घरधुरीको संख्या जम्मा २३.३५ प्रतिशत रहेको छ । यस्तो खालको चर्पीको प्रयोग सवैभन्दा वढी वडा नं. २ मा गरेको पाईयो । जसले गर्दा खुलारुपमा हुने गरेको दिशापिसाब नियन्त्रण भएको पाईयो र जिल्लालाई खुलादिशामुक्त घोषणा गर्नमा पनि सहयोग पुर्‍याएको छ । शौचालयको प्रयोग गर्ने घरधुरीको विवरण तलको तालिकाबाट लिन सकिन्छ ।

तालिका नं.२२ वडा अनुसारको घरधुरी विवरण

शौचालय			
वडा नं.	सिमेन्टेट	साधारण	खुला
१	४०५	३९	०
२	८०	३३०	०
३	२७७	८२	०
४	४५४	५०	०
५	४२४	४२	०
६	२८६	४४	०
जम्मा	१९२६	५८७	०
प्रतिशत	७६.६१	२३.३५	०.००

चार्ट १३ वडागतरुपमा शौचालयको अवस्था

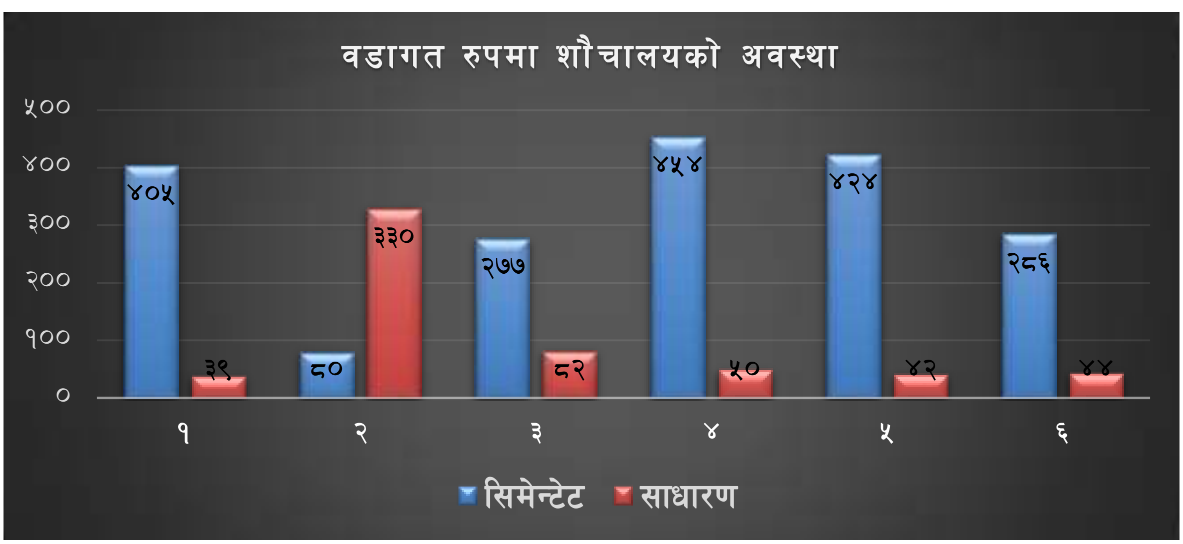

८। कला तथा संस्कृति

८।१। पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण (धार्मिक/ऐतिहासिक/पुरातात्विक)

लेकम गाउँपालिका प्राकृतिक सौन्दर्यता, नदीहरू (महाकाली र चमेलिया), धार्मिक महत्व वोकेका देवी देवताका शक्तिपिठहरु, हरियाली, अत्यन्तै नजिकबाट अवलोकन गर्न सकिने हिमश्रृंखलाहरुको रमणीयतामा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको आकर्षण गराउने सम्भाव्यता वोकेका स्थानहरु हुन् । मानसरोवर जाने मुख्य गन्त्व्यका रुपमा रहेको यो स्थानलाई पर्यटक आकर्षण गर्नका लागी गाउँपालिकाले भौतिक पूर्वाधारहरुको विकासमा ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ । अहिले दैनिक ५ देखि ८ जना सम्म दर्शालुहरु यहँका धार्मिक मठ मन्दिरमा आउने गर्दछन् । अझै वाहृय पर्यटकहरुलाई यस क्षेत्रले आकर्षण गर्न सकेको छैन । त्यसकारण गाउँपालिकाले धार्मिक, ऐतिहासिक र पुरातात्विक स्थलको अध्ययन, संरक्षण, सम्वर्धन र प्रचार प्रसारका लागी लगानी लगाई स्थानीय स्तरमा रोजगारी सृजना गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलहरुको विवरण निम्नानुसार रहेका छन् ।

तालिका नं २३ पर्यटकीय स्थलको विवरण

क्र.सं.	पर्यटकीय स्थलहरुको नाम	वडा नं.	स्थलको महत्व	दैनिक औसतमा आउने पर्यटकहरुको संख्या	कैफियत
१.	मन्दीरहरुः लटिनाथ, हुनैनाथ, बाघनाथ, मालिकार्जुन, भौनेली, केदारनाथ, कैलपाल	१	धर्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व	१५०	
२	मन्दीरहरुः भगवती, हुनैनाथ, कैलपाल, मालिकार्जुन, लटिनाथ, वालीचन्द, खोदैनाथ, छुराकेदार, कालासैनी, केदारनाथ, तमयराज, भूमिराज, बाथाकेदार, गीठेपालतकेदार, बिटराकेदार, दुर्गादेवी	२	धर्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व	२६०	
३	मन्दीरहरुः भगवती, हुनैनाथ, कैलपाल, मालिकार्जुन, लटिनाथ, वालीचन्द, खोदैनाथ, छुराकेदार, कालासैनी, केदारनाथ, तमयराज, भूमिराज, बाथाकेदार,	३	धर्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व	१७५	
४	मन्दीरहरुः गल्लाकेदार, पातीदेवल, हुनैनाथ, कैलपाल, मालिकार्जुन, लटिनाथ, खोदैनाथ, कालासैनी, तमैराज, भौनेली वेताल, महादेव, गोरेल, दानवढुङ्गा, दुर्गा गोरखनाथ	४	धर्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व	२५०	
५	मन्दीरहरुः लटिनाथ, हुनैनाथ, कैलपाल, मालिकार्जुन, खोदैनाथ, कालासैनी, केदारनाथ, तमयराज, पालतकेदार	५	धर्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व	१५०	
६	मन्दीरहरुः हुनैनाथ, मालिकार्जुन, भैरवनाथ, कैलपाल पाठशिला, मालिकार्जुन पाठशिला, खोदैनाथ, गोरीङ्ग	६	धर्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व	१२५	

श्रोत: साविक वडा कार्यालयहरुबाट।

९। मुख्य चाड, पर्व,मेला जात्राहरु

यस लेकम गाउँपालिकामा ब्राह्मण, क्षेत्री, ठकुरी र दलितहरुको वाहुल्यता रहेको छ । जुन समुदाय वर्षौंदेखि सामाजिक सौहार्दताका साथ समाजमा वस्दै आएको पाईन्छ । यस क्षेत्रमा सत प्रतिशत हिन्दु धर्मालम्वीहरु रहेका छन् । त्यसकारण यस समुदायमा सवैले एकै प्रकारका राष्ट्रिय तथा स्थानीय चाडपर्व, मेलाहरु मनाउने गर्दछन् । यहाँको स्थानीय पर्वमा गौर पर्व र विभिन्न मौसममा पर्ने स्थानीय देवी देवताको मेला जात्राहरु पर्दछन् भने अन्य राष्ट्रिय पर्वहरु (दशैं, तिहार) हरु पनि यस गाउँपालिकाको मुख्य पर्वहरुमा पर्दछन् । यस गाउँपालिकामा मनाईने चाड, पर्वहरुको विवरण तल उल्लेखित तालिकामा छ ।

तालिका नं.२४ स्थानीय चाडपर्व, मेला जात्राको विवरण

क्र.सं.	चार्डपर्व	जात्रा	मेलाहरुका नाम	मनाइने महिना	तिथि	मनाउने जातजाति
१	गोरा पर्व	-	-	भाद्र	अष्ठमी	सबै
२	तीज			भाद्र	तृतीया	सबै
३	दशै	-	-	असोज	दशमी	सबै
४		भगवती मन्दीर जात्रा		असोज	अनन्त चर्तुदशी	सबै
५	तिहार (दिपावली)	-	-	कार्तिक	औसि देखि तृतिया	सबै
६		मालिकार्जुन जात्रा पाती-०४		असोज, कार्तिक	चर्तूदशी	सबै
७		जैपुर जात्रा-०५		कार्तिक	नवमी	सबै
८		भगवती जात्रा लाली-०३		बैशाख	अष्ठमी	सबै
९		गल्ला केदार जात्रा-०४		कार्तिक	पूर्णीमा	सबै
१०	चैते दशै			चैत	अष्टमी देखि नवमी	सबै
११		मालिकार्जुन जात्रा उचाकोट-०६		कार्तिक	शुक्ल चर्तुदशी	सबै

श्रोत वार्ड कार्यालयहरु

१०। बैंक तथा वित्तिय संघ संस्थाहरु

यस लेकम गाउँपालिकामा लक्ष्मि विकास बैंक रहेको छ। जसले गर्दा स्थानीय तहका मानिसहरुले बैंकको कारोबारका लागी सदरमुकाम धाउनु पर्ने अवस्था छैन ।

तालिका नं.२५ बैंकको संघ संस्थाहरु

क.स.	गापा/नपाको नाम	सहकारी संस्था	फाइनान्स	विकास वैंक	बैंक	कैफियत (निजी वा सरकारी के हो उल्लेख गर्ने)
१	लेकम गा.पा.		√	√	लक्ष्मी	निजी

११। सहकारी संस्थाहरुको विवरण:

यस गाउँपालिकामा ५ वटा सहकारी संस्थाहरु रहेका छन् । जसमा एउटा विशुद्ध महिला वचत तथा ऋृण सहकारी पनि रहेको छ । समग्रमा यी पाँचवटै सहकारी संस्थामा जम्मा १०६० मानिसहरु लाभान्वित भएका छन् जसमा ८० प्रतिशत महिलाहरु रहेको छ ।

तालिका नं.२६ सहकारी संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं.	विवरण, स्थान	महिला	पुरुष
१	श्री गल्ला केदार वचत तथा ऋृण सहकारी संस्था लि. खरकाडा	१३०	६०
२	जनविकास महिला वचत तथा ऋृण सहकारी संस्था लि, खरकडा	५४०	०
३	प्रतिभा केदार वहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	८०	६५
४	कुस्मावती कृषि स.स.ली ५ रिठाचौपाता	६०	५५
५	हुनैनाथ वचत तथा ऋृण सहकारी संस्था लेकम १ समौंली	४०	३०
	जम्मा	**८५०**	**२१०**

खण्ड - ५

आर्थिक अवस्था

१२। भू उपयोग र स्वामित्व

१२।१। गाउँपालिकाको वर्तमान भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण

लेकम गाउँपालिको कुल क्षेत्रफल ८३.९८ (अहिलेको वस्तुगत विवरण अनुसार ९० वर्ग कि.मि.) वर्ग किलोमिटर मध्ये ३० प्रतिशत भू भाग कृषि क्षेत्रले ओगटेको छ, २७.७७ प्रतिशत आवास क्षेत्रले ओगटेको छ भने सवै भन्दा कम क्षेत्र औद्योगिक क्षेत्रले २.२२ प्रतिशत मात्र ओगटेको छ । त्यसकारण उपलब्ध तथ्यांकबाट नै प्रष्ट हुन्छ यस गाउँपालिकाका जनताहरु कृषि क्षेत्रमा वढी निर्भर रहेका छन् । गाउँपालिकाको माटोको बनावट, खेतीयोग्य जमिन, नदीनाला, सिमसार क्षेत्र, बस्तीयोग्य क्षेत्र आदिको विस्तृत अध्ययनको आधारमा गाउँपालिकाबासीहरूको आर्थिक हैसीयत वृद्धि गर्न र वातावरणमा प्रतिकुल असर पर्न नदिन स्थानीय स्तरमा नै रोजगारी सृजना गर्ने नीति अवलम्वन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका नं.२७ भू उपयोग सम्वन्धि विवरण

क्रं सं.	विवरण	लेकम गाउँपालिका	
		क्षेत्रफल (वर्ग कि. मि.)	प्रतिशत
१	कृषि क्षेत्र	२७	३०
२	वन तथा चरन क्षेत्र	१२	१३.३३
३	आवास क्षेत्र	२५	२७.७७
४	नदिनालाले ओगटेको क्षेत्र	१२	१३.३३
५	ताल तलैया	०	०
६	सिमसार क्षेत्र	६	६.६६
७	औद्योगिक क्षेत्र	२	२.२२
८	सडकले ओगटेको क्षेत्र	२	२.२२
९	अन्य	४	४.४७
	जम्मा	९०	१००

सौतः जि.आई.एस नक्सा

१२।२। भूस्वामित्व सम्वन्धी विवरण

यस गाउापालिकामा रहेका कुल घरधुरी मध्ये आफ्नो स्वामित्वमा जग्गा भएको घरधुरी संख्या ६८.८१ प्रतिशत रहेको छ, स्वामित्व नै भएकाको संख्या ३.९८ प्रतिशत रहेको छ । स्वामित्वबारेमा उल्लेख नभएको

घरपरिवार संख्या ३.३४ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका नं.२८ भू स्वामित्व भएको घरपरिवार संख्या

सि.नं.	स्वामित्वको विवरण	घरधुरी	प्रतिशत
१	स्वामित्व भएका	१७३०	६८.८१
२	स्वामित्व नभएका	१००	३.९८
३	आफनो जग्गा अरुलाई कमाउन दिएको	२००	७.९६
४	अरुको जग्गा कमाउने	४००	१५.९१
५	उल्लेख नभएको	८४	३.३४
जम्मा		२५१४	१००

१२।३। सार्वजनिक पाटी पौवा, चौतारा र जग्गा सम्वन्धि विवरण

गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल ८३.९८ वर्ग कि.मि. (अहिलेको वस्तुगत विवरण जि.आइ.एस.अनुसार ९० वर्ग कि.मि.) मध्ये ७६ हेक्टर जमिन सार्वजनिक वा सरकारी रहेको छ। जुन हाल विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी र सार्वजनिक सहकारीको स्वामित्वमा रहेको पाईन्छ। यसैगरी परापूर्वकाल देखि नै निर्माण भई उपभोगमा आईरहेका पाटी,पौवा र चौताराहरु जुन विश्राम गर्ने उद्देश्यकका साथ साथै धार्मिक महत्व पनि वोकेको पाईन्छ। त्यस्ता पूर्वाधारहरु कतिपय यथावत रहेको र कतिपय भौतिक पूर्वाधारको निर्माणका क्रममा लोप भएका र लोप हुन सक्ने अवस्थामा रहेकाको संरक्षण गर्नुपर्ने पनि अवस्था हुन सक्छ। गाउँपालिकामा रहेका त्यस्ता सार्वजनिक सम्पत्तिहरुको विवरण तल उल्लेखित छ।

तालिका नं.२९ सार्वजनिक जग्गा विवरण

क्रं सं.	जग्गा रहेको स्थान	क्षेत्रफल (वर्ग कि. मि.)	स्वामित्व
१	लाली	२० हेक्टर	विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी तथा वार्ड कार्यालय
२	खरकडा	१८ हेक्टर	विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी तथा वार्ड कार्यालय
३	सर्मौली	११ हेक्टर	विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी तथा वार्ड कार्यालय
४	उचाकोट	१० हेक्टर	विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी तथा वार्ड कार्यालय
५	चौपाता	८ हेक्टर	विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी तथा वार्ड कार्यालय
६	रातामाटा	९.५ हेक्टर	सार्वजनिक सरकारी
७	लाली	६ हेक्टर	हवाई मैदान
	जम्मा	८२.५	

१२।४। वडागत घरधुरीको प्रकार

यस गाउँपालिका जम्मा घरधुरीहरु मध्ये ७९.४ प्रतिशत अर्थात १९९७ घरधुरी स्थानीय स्तरमा नै उपलब्ध हुने पत्थरलगाईएका छन्। त्यसैगरी ३.४२ प्रतिशत अर्थात ८६ घरधुरी सिमेन्टेट (लेन्टर) हाली वनाईएका

छन् भने १६.११ प्रतिशत अथवा ४०५ वटा घरधुरीहरु अझैपनि फुस, घाँस, परालले छापेर बनाइएका छन् । यस्ता घरधुरीहरु सबैभन्दा वढी ४ नम्बर (४१९) मा रहेका छन् ।

तालिका नं.३० घरधुरीको अवस्था

वडा नं.	घरधुरी	घरको प्रकार			
		फुस	पत्थर (सलेट)	जस्तापाता	सिमेन्टेट
१	४४४	१७३	२४७	०	२४
२	४१०	१४४	२६५	०	१
३	३५९	२८	२८२		४९
४	५०४	१९	४७४	०	११
५	४६७	२३	४१९	२४	१
६	३३०	१८	३१०	२	०
जम्मा	**२५१४**	**४०५**	**१९९७**	**२६**	**८६**
प्रतिशत		**१६.११**	**७९.४४**	**१.०३**	**३.४२**

चार्ट १४ गाउँपालिकामा रहेका घरधुरीको विवरण

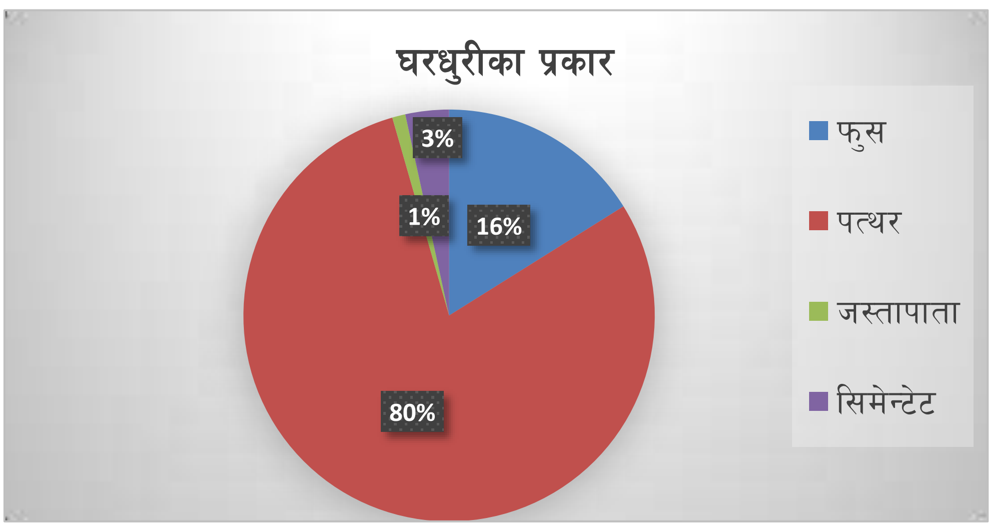

१२।५। रोजगारीको अवस्था

गाउँपालिकाको रोजगारीको अवस्थाहेर्दा यस वडाका ८० प्रतिशत भन्दा वढी घरपरिवारहरु कृषि पेशामा आवद्ध भएको देखिन्छ त्यसमा पनि व्यवसायिक भन्दा गुजारान्मुखको संख्या अधिक छ । आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्यामा पनि जम्मा १०८४० जनसंख्यामा २५३२ जना मात्र व्यवसायिक रुपमा विभिन्न पेशामा आवद्ध भई जिविकोपार्जन गरिरहेको तथ्यांकले देखाउँछ । जसमा आफ्नै व्यवसाय गरिरहेकाको

संख्या २३.३० प्रतिशत, सरकारी जागिर (शिक्षक, प्रहरी, सेना, डाक्टर) गरीरहेका २३.०६, गैरसरकारी पेशामा संलग्न ६.७५ प्रतिशत र बैदेशिक रोजगारीमा ४६.८८ प्रतिशत युवाहरु संलग्न रहेका छन् । वडागत रुपमा हेर्दा सबैभन्दा वढी सरकारी जागिरमा आवद्ध वडा नं.५ (१५१ जना) रहेका छन्, गैरसरकारी जागीरमा र बैदेशिक रोजगारीमा सबैभन्दा वढी जाने वडामा ४ नम्बर पर्दछ ।

तालिका नं.३१ वडागत रोजगारीको विवरण

रोजगारी विवरण						
बाड नं	स्वरोजगार	रोजगारी सरकारी	रोजगारी गैरसरकारी	रोजगारी बैदेशिक	कुल जम्मा	रोजगारी बार्षिक आम्दानी
१	२६	६६	२२	२५९	३७३	४६६८२५००
२	१४१	३१	४	२६	२०२	१७२४००००
३	१४	१५०	२९	१८८	३८१	४१६५८०००
४	११८	१४४	५९	२८३	६०४	७६९५१४००
५	२४१	१५१	५५	२०५	६५२	६९३३४०००
६	५०	४२	२	२२६	३२०	३०४३२३००
जम्मा	५९०	५८४	१७१	११८७	२५३२	२८२२९८२००
प्रतिशत	२३.३०	२३.०६	६.७५	४६.८८	१००.००	

१२।६। औद्योगिक तथा व्यापार, व्यवसाय (निर्माण व्यवसायी समेत) सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकामा १३६ वटा व्यापार, व्यवसायहरु देखिए सबैभन्दा वढी दैनिक उपभोगका लागी आउने किराना पसल र होटलहरुको संख्या देखियो । त्यसैगरी गाउँपालिका भरि २ वटामात्र क्लिनिक तथा औषधी पसल रहेको देखियो । अन्य विवरण तलको तालिकामा स्पष्ट पारिएको छ ।

तालिका नं. ३२ औद्योगिक, व्यापार, व्यवसाय सम्वन्धि विवरण

सि.नं.	व्यापार,व्यवसाय विवरण	जम्मा संख्या
१	टेलर्स	२४
२	भाडा व्यवसायी	१
३	क्लिनिक तथा औषधी व्यवसायी	२
४	इलेक्ट्रोनिक व्यवसायी	४
५	किनारा पसल तथा व्यवसायी	४०
६	खाजाघर तथा चिया पसल	४०
७	निर्माण व्यवसायी तथा सप्लायर्स	४

८	पुस्तक व्यवसायी तथा फोटोकपी	६
९	मनी टान्सफर	१
	जम्मा	**१३६**

१२।७ कृषि तथा पशु विकास

१२।७।१। खाद्यान्न परिपूर्तिका र अवस्था

यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण संकलनका क्रममा खाद्यान्नको विवरण संकलन गर्दा ४ वटा श्रेणीमा सूचना संकलन गरिएको थियो जुन तालिकाबाट पनि प्रष्ट पार्न सकिन्छ । यस गाउँपालिकाको कुल घरधुरीसंख्या २५१४ मध्ये ६ महिनासम्म खानपुग्ने घरपरिवारको संख्या ३६.९५ प्रतिशत रहेको छ, २९.२० प्रतिशत घरपरिवारलाई जम्मा ३ महिना सम्म मात्र खाद्यान्न पुग्छ। खाद्यान्नको संकट सबैभन्दा वढी वडा नं. १ र २ मा देखिन्छ जसमा १२ महिना सम्म खाद्यान्न पुग्ने घरधुरी संख्या क्रमशः ३.३८ र ५.८५ प्रतिशत रहेको छ। भने वडा नं.३ सबैभन्दा राम्रो खाद्यान्नको अवस्था देखिन्छ। यस वडामा १२ महिनाभरि खान पुग्ने घरधुरीहरु ८८.८६ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका नं.३३ खाद्यन्न निर्भरता विवरण

वडा नं.	**महिना**							
	३ महिना भन्दा पनि कम	**प्रतिशत (%)**	**३ महिना सम्म**	**प्रतिशत (%)**	**६ महिना**	**प्रतिशत (%)**	**१२ महिना**	**प्रतिशत (%)**
१	१८	४.०५	७३	१६.४४	३३८	७६.१३	१५	३.३८
२	१४७	३५.८५	१८४	४४.८८	५५	१३.४१	२४	५.८५
३	४०	११.१४	०	०.००	०	०.००	३१९	८८.८६
४	२५	४.९६	१८९	३७.५०	२०६	४०.८७	८४	१६.६७
५	५	१.०७	१९२	४१.११	२१०	४४.९७	६०	१२.८
६	३६	१०.९	९६	२९.१	१२०	३६.४	७८	२३.६
जम्मा	**२७१**		**७३४**		**९२९**		**५८०**	
प्रतिशत	**१०.७८**	**०.००**	**२९.२०**	**०.००**	**३६.९५**	**०.००**	**२३.०७**	

चार्ट १४ खाद्यान्न परिपूर्तिको अवस्था

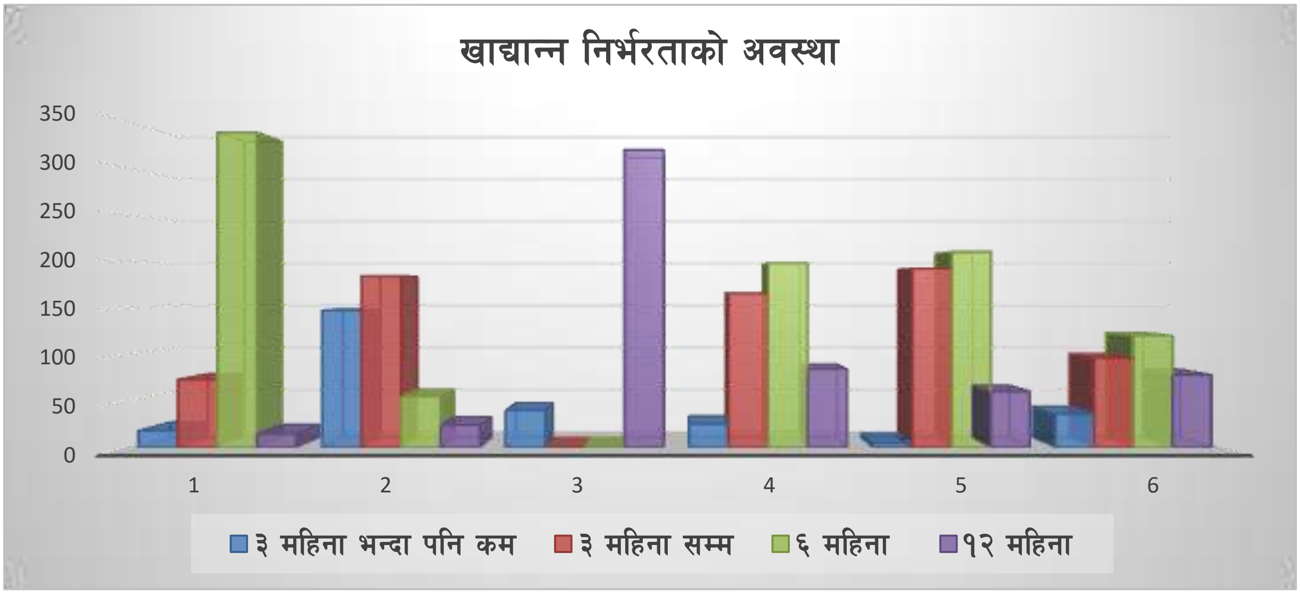

१२।७२। व्यवसाय र पशुपालनको अवस्था

साथै गाउँपालिकाका ६ वटै वडाको विवरण हेर्दा व्यवसायिक रुपमा तरकारी खेती, नगदेवाली, फलफुल खेती र पशुपालन गर्ने प्रणाली देखिदैन । आफ्नो घरपरिवारको परिपूर्तिका लागी सामान्यरुपमा गुजारान्मुख रुपमा मात्र खेतीपाती तथा पशुपालन गर्ने गरेको देखिन्छ । सामान्यतः प्रत्येक परिवारले एक, दुईवटा गाई वाख्रा, कुखुरा, वंगुर पालन गरि भैइपरिआएको बेलामा प्रयोग गर्ने गरेको देखियो । साथै अन्य व्यवसायमा १३४ वटा घरधुरीले पसलहरु गरेको देखियो त्यसमा पनि वडा नं.३ लेकम बजार गाउँपालिकाको मुख्य वजार भएका कारण उक्त वडामा पसल, होटल गर्नेको संख्या अन्य वडाको भन्दा वढी देखिन्छ भने सबैभन्दा कम वडा नं.२ मा देखिन्छ । सक्रिय जनसंख्याको वाहुल्यता रहेको यस गाउँपालिकाले युवाहरुको लागी स्थानीय स्तरमा नै स्वरोगजारमुलक व्यवसायहरु संचालनका लागी सहयोग गर्न सकेमा परम्परागत रुपमा गर्दै आईरहेको पशुपालन, खेतीपातीलाई पनि गुजारान्मुख भन्दा व्यवसायिक वनाउन मद्दत पुग्ने देखिन्छ ।

तालिका नं. ३४ व्यवसाय तथा पशुपालन

व्यवसाय र पशुपालन विवरण						
वाड नं	**अन्य व्यवसाय सेवामुलक पशल**	**पशुपालन गाई संख्या**	**पशुपालन भैसी संख्या**	**पशुपालन बंडगुर संख्या**	**पशुपालन बाख्रा संख्या**	**पशुपालन कुखुरा संख्या**
१	१७	९४६	५२८	५००५	९३४	११०
२	३	१	२	०	२	०

३	४५	७८१	३७३	२५	१२१८	७७
४	२०	१३१८	५१०	१३६	१२४८	१०५
५	२२	१८	२५०	१	१६	६
६	२७	२७३	२७१	८	२९६	१०
जम्मा	१३४	३३३७	१९३४	५१७५	३७१४	३०८

१२।७।३। सिंचित क्षेत्रफलको विवरण

कृषिक्षेत्रले ओगटको कुल २७.७७ वर्ग कि.मि. मध्ये सालैभर सिचाई हुने क्षेत्रफल जम्मा ७६५ हेक्टर जमिन रहेको छ, मौसमी सिंचित क्षेत्र ३३५२ हेक्टर छ । जसले गर्दा कुल खेती योग्य जमिन ८६४७ हेक्टर मध्ये उचित सिंचाईको अभावका कारण जम्मा ७८५६ हेक्टरमा मात्र यहाँका वासिन्दाले खेतीकार्य गर्दै आईरहेका छन् । जिविकोपार्जनको मुख्य पेशाका रुपमा रहेको कृषि क्षेत्रमा पनि गुणस्तरीय रुपमा खेतीपाती गर्न नसकिरहेको अवस्थामा गाउँपालिकाका वासिन्दाको अवस्था रहेको छ । त्यसैले गाउँपालिकाले कृषि विकासका लागी कृषि वृहत योजना वनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ ।

तालिका नं.३५ सिंचित क्षेत्रफलको विवरण

क्र.स.	विवरण	क्षेत्रफल (हे.मा)	कैफियत
१	सालैभर सिंचित	७६५	
२	मौसमी सिंचित	३३५२	
३	कूल सिंचित क्षेत्रफल	४११७	
४	असिंचित जमिन	६६९६	
५	खेतियोग्य जमिन	८५४७	
६	खेति गरीएको जमिन	७८५६	

श्रोत : कृषि विकास शाखा

खण्ड - ६
विविध

१३। पूर्वाधार विकास

१३।१। खेलकुद तथा मनोरञ्जन

खेलकुदलाई एउटा मनोरञ्जनका रुपमा मात्र नहेरी व्यक्तिको सर्वांगीण व्यक्तित्वको विकासमा सघाउ पुर्‍याउँछ । जसले जीवनलाई अनुशासीत बनाई राष्ट्रिय एकताका साथसाथै विश्ववन्धुत्वमा पनि सघाउ पुर्‍याउँछ । अझ वालवालिका तथा युवाकाको शारिरीक तथा मानसिक विकासका लागी खेल अति नै महत्वपूर्ण मानिन्छ । जसका लागी उचित खेलमैदान, विभिन्न खेलकुदको आयोजनाका लागी प्रभावकारी योजना तथा वजेटको निर्माण अथवा खेलकुद क्षेत्रमा लगानी हुन अति जरुरी छ । खेलकुदलाई मैत्रीपूर्ण वनाउनका लागी सामाजिक न्याय र समावेशीकरण नीतिको अवलम्वन गर्नुपर्ने देखिन्छ । त्यसैगरी सार्वजनिक क्षेत्रमा वाल उद्यान, खेलमैदानको निर्माण गरी वाल क्लव र युवा क्लवहरुलाई खेलकुदमा आकर्षण गराउन जरुरी देखिन्छ र सोही अनुसारको लगानी योजना पनि बनाई लागूगर्नुपर्ने पनि देखिन्छ ।

१३।२। लेकम गाउँपालिकाको श्रोत विवरण

गाउँपालिकाको श्रोत नक्सांकन विवरण अनुसार वडा नं.१ वाहेक अन्य ५ वटा वडाहरुमा स्वास्थ्य चौकी रहेको छ । जसमा वार्ड नं.२ मा २ वटा स्वास्थ्य चौकी रहेका छन् । त्यसैगरी यस गाउँपालिकामा १ स्नातक तहको क्याम्पस, २० माध्यमिक विद्यालय, २२ वटा निम्न माध्यमिक विद्यालय र ३ वटा प्राथामिक विद्यालय लगाएर जम्मा ४६ वटा शैक्षिक संस्थाहरु रहेका छन् । ६ वटै वडा कार्यालयहरु छुट्टा छुट्टै रहेर जनतालाई सेवा उपलब्ध गराईरहेका छन् । साना ठूला लगाएर १३ वटा मठ मन्दिरहरु रहेका छन् भने वार्ड नं. ३ मा १ ईलाका वन कार्यालय रहेको छ । वार्ड नं.३ र ५ एक एक प्रहरी चौकी पनि अवस्थीत छ । ४ वटा पशुसेवा केन्द्र र २ वटा कृषि सेवा केन्द्रहरु पनि रहेको देखिन्छ । अन्य सेवाहरु जस्तैः टेलिफोन टावर, हुलाक सेवा, बैंक, शिशु कक्षा, सामुदायिक भवन, सहकारी भवन गरेर जम्मा ११ वटा स्रोतहरु यस गाउँपालिकामा रहेको देखिन्छ । समग्रमा यस गाउँपालिकामा भौतिक पूर्वाधारहरुको अवस्था धेरै सन्तोषजनक देखिदैन । अझैपनि उच्च शिक्षा तथा प्राविधिक शिक्षा हासिल गर्नका लागी यस क्षेत्रका युवाहरुले भारत वा देशकै अन्य क्षेत्रमा जानुपर्ने अवस्था रहेको देखिन्छ । रोजगारी हुने खालका कुनैपनि उद्योग धन्दाहरु भएको देखिदैन । भएका शिक्षा, स्वास्थ्यको सेवा पनि त्यति गुणस्तर भएको नदेखिएका कारण गाउँपालिकाले आफ्नो वार्षिक योजना, आवधिक योजना तथा विषयगत योजनामा सामाजिक, आर्थिक, पूर्वाधार विकासका लागी यी सम्पूर्ण क्षेत्रहरुलाई समेट्नुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका नं ३६ गाउँपालिकाको स्रोत विवरण

श्रोतको प्रकार	श्रोत(Resources) वडा						
वडा न.	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	Grand Total
स्वास्थ्यचौकी		२	१	१	१	१	६
विधालय	६	४	१०	१२	८	६	४६
वडा कार्यालय	१	१	१	१	१	१	६
मन्दिर	२	३	२	१	१	४	१३
बन कार्यालय			१				१
प्रहरी चौकी			१		१		२
पशु सेवा केन्द्र			२	१	१		४
कृषि सेवा केन्द्र			१	१			२
अन्य		२		४	४	१	११
Grand Total	९	१३	१९	२१	१७	१३	९२

चार्ट १५ लेकम गाउँपालिकाको श्रोत विवरण

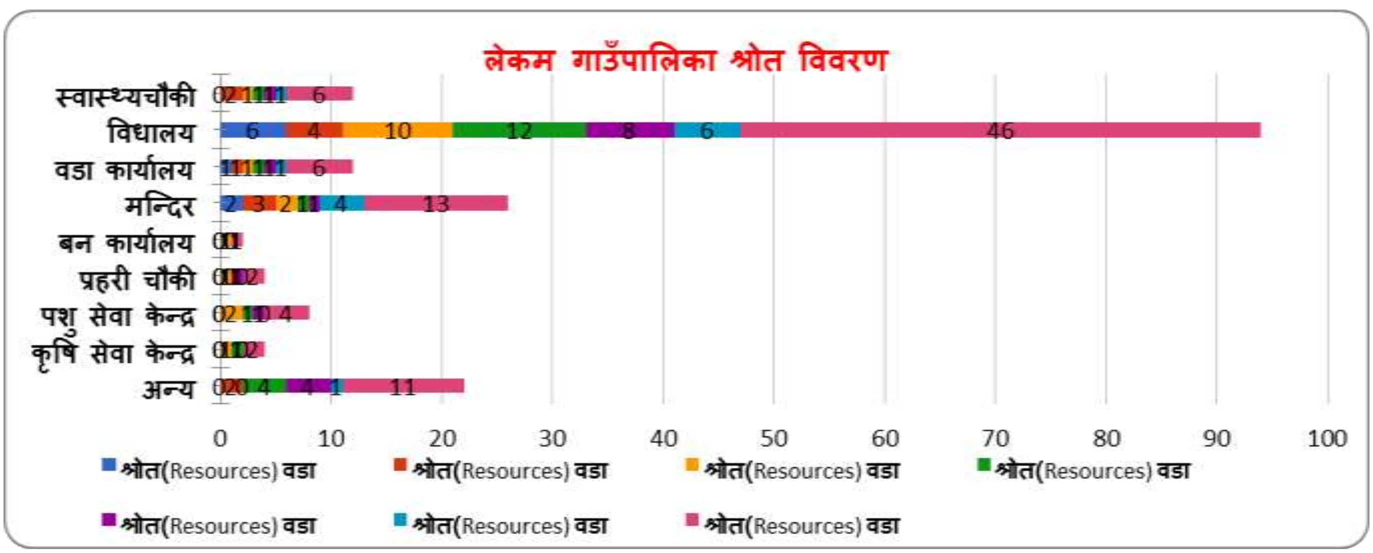

१३।३। गाउंभित्र पक्की तथा आरसिसि पुल, कल्भर्ट तथा झोलुगें पुलहरुको विवरण :

यस गाउँपालिकामा मुख्य चारवटा पुलहरु रहेका छन् । साविकको जिल्ला विकास समितिको उक्त पुलहरुको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको देखिन्छ । साथै यी पुलहरु आज भन्दा १० देखि २५ वर्ष पुराना भईसकेका छन् । त्यसकारण उक्तपुलहरुको मर्मत संभारपनि जरुरी देखिन्छ ।

तालिका नं.३७ पुलपुलेसाको विवरण

पुल/खोलाको नाम	दांया किनारा रहेको स्थान	बांया किनारा रहेको स्थान	निर्मित साल	सहयोगी निकाय
चमेलिया नदी पुल	दार्चुला, बैतडी	दार्चुला, बैतडी	२०६९	जिल्ला विकास समिति
सेरागाड पुल	दार्चुला, बैतडी	दार्चुला, बैतडी	२०४०	जिल्ला विकास समिति
साजिगाड पुल	दार्चुला	दार्चुला	२०४९	जिल्ला विकास समिति
लालीगाड पुल	दार्चुला	दार्चुला	२०४९	जिल्ला विकास समिति

१३।४। सामुदायिक भवनहरुको विवरण

लेकम गाउँपालिकाका ६ वटै वडाहरुमा एक/एक सामुदायिक भवन रहेको देखियो । जसबाट सम्वन्धित वस्तीका मानिसहरुले सामुदायिक कार्यका लागी प्रयोग गर्दै आईरहेको छन् । वडागत सामुदायिक भवनको विवरण तलको तालिकामा उल्लेखित छ ।

तालिका नं. ३८ सामुदायिक भवनको विवरण

क.सं.	सामुदायिक भवनहरुका नाम	वडा नं. बस्ती	हालको उपयोग
१	गाजरी वित्थड वडीपूर	वडा नं.१ वित्थड	सबै
२	लाली	वडा नं.३ लाली	सबै
३	कुणी	वडा नं.२ कुणी	सबै
४	रिठाचौपाता	वडा नं.५ रिठाचौपाता	सबै
५	तेलीगाउँ	वडा नं.६ तेलीगाउँ	सबै
६	खरकडा	वडा नं.४ खरकडा	सबै

१३।५। शवदाह, पशु वधशालाको विवरण

गाउँपालिकामा कुनैपनि स्थानमा व्यवस्थित पशुवधशाला रहेको पाईएन । सामान्य रुपमा केही मासुपसलहरु भएको पाईयो । वजार क्षेत्रबाहेक मासुको खपत त्यति नहुने भएर पनि होला व्यवस्थित मासुपसलहरुको देखिएन । त्यसकारण नगरपालिकाले स्वस्थकर मासुपसलका लागी सहयोग गर्नुपर्ने देखिन्छ

। त्यसैगरी गाउँपालिकाका सबैवासिन्दाहरुले मानिसको अन्त्यष्टिका लागी नजिकै रहेको महाकाली र चौलानी नदीमा गर्ने गर्दछन् ।

तालिका नं.३९ पशुवधशाला र शवदाह

सि.नं.	विवरण	स्थान	अवस्था	कैफियत
१	शवदाह	महाकाली नदी, र चौलानी नदी	प्राकृतिक	
२	पशु वधशाला			

१३।६। सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था

तालिका नं.४०

क्र.सं.	सडकको वर्गीकरण	लम्बाई कि.मि.	सडकको औसत चौडाइ (मि.)	सडकले सेवा पुगेका वडाहरु
१	ढुंगा छापेको वाटो	९००० मी	१ मीटर	
२	सिढी तथा खुडकिला/भचाङ (Stair)	५०० मी	१ मीटर	
३	कच्ची तथा धुले सडक	१० कि मि	७ मि	निर्माणाधिन
जम्मा				

१४। वन क्षेत्र/नर्सरी सम्वन्धी विवरण

नेपालमा रहेका ७ प्रकारका वनक्षेत्र मध्ये लेकम गाउँपालिमा जम्मा २ प्रकारका वनक्षेत्रहरु रहेका छन् । गाउँपालिकाको कुल वन क्षेत्र १३.३३ प्रतिशत मध्ये २३६ हेक्टर क्षेत्रफल ३० सामुदायिक वनले र २१० हेक्टर क्षेत्रफल २६ वटा धार्मिक वनले ओगटेको छ । वातावरणलाई कुनैपनि असर नपार्ने गरेर गाउँपालिकले वनक्षेत्र आफ्नो आम्दानीको स्रोत वनाउन सक्दछ । यसक्षेत्रमा पाईने वनपैदावरको (जडीवुटी, काठपात) को उचित संरक्षण, सम्वर्धन गर्दै यसको प्रयोग बाट स्थानीय स्तरमा नै रोजगारी सृजना गर्नका लागी गाउँपालिकाले समयमै यसक्षेत्रको विकासका लागी लगानी गर्नुपर्दछ ।

तालिका नं.४१ वन क्षेत्र, नर्सरी सम्वन्धि विवरण

सामुदायिक वन	३०	२३६		
कबुलियती वन	-	-		
धार्मिक वन	२६	२१०		

सरकारी संरक्षित वन				
नीजि वन				
जम्मा	**५६**			

श्रोत: वन शाखा

१४।१। प्रकोपबाट भएको क्षति सम्वन्धी विवरण (आ.व. २०७४-०७५को)

गाउँपालिकाको विवरण अनुसार आ.बं.२०७४।०७५ अनुसार ३ प्रकारका प्राकृतिक प्रकोपहरु भएको देखियो जसमा नदीकटानले सबैभन्दा वढी क्षति पुर्‍याएको र वर्षेनि पुर्‍याउने गरेको देखियो दुबैतिर ठूला ठूला नदीहरु रहेकोले यस वरपरका वस्तीहरुलाई प्रत्येक वर्ष यसको जोखिम मोल्नुपर्छ । गत आर्थिक वर्षमा ३ किलोमिटर खेती योग्य जमिनमा कटान गरेको जसबाट ८० देखि ९० लाख रकम बरावरको क्षति पुर्‍याएको देखियो । वर्षेनी विभिन्न खालका प्रकोपाबाट हुने क्षतिको व्यवस्थापन र रोकथामका लागी एक नगरस्तरीय विपत् व्यवस्थापन समिति बनेको छ । नगरपालिकाले विपद् व्यवस्थापनका लागी अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजना बनाई लागूगर्नुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका नं. ४२ प्रकोपबाट भएको क्षतिको विवरण

प्रकोपको किसिम	क्षतिको विवरण	भएको अनुमानित क्षती (रकम रु.)	मानवीय क्षति
पहिरो	**घर जोखिममा जमिन क्षती**	**१५ देखी २० लाख**	
हावाहुरी	**मकै वाली**	**८ देखी १० लाख**	
नदि कटान	**३ किलोमिटर क्षेत्रभित्र खेति योग्य जमिन**	**८० देखी ९० लाख**	

१४।२। गाउंपाालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्मको दूरी

तालिका नं.४३

वडा नं.	नगरकेन्द्र रहेको स्थान	केन्द्रसम्मको दूरी (किमी)
१	लाली	४ कोश
२	सर्मोली	८ कोश
३	कुणी	४ कोश

१५। संस्थागत र सुशासनको अवस्था

१५।१। गाउंपालिकाको जनप्रतिनिधि पदाधिकारीहरुको विवरण

यस गाउँपालिकामा निर्वाचित जनप्रतिनिधि पदाधिकारीहरु निम्नानुसार रहेका छन ।

तालिका नं. ४४ गाउँपालिकाको पदाधिकारी विवरण

सि.नं.	कर्मचारीको नाम थर	पद	स्थायी ठेगाना	कैफियत
१	परमानन्द जोशी	अध्यक्ष	लेकम वार्ड न-२	स्थानीय तहको पहिलो निर्वाचनबाट निर्वाचित
२	माधवी जोशी	उपाध्यक्ष	लेकम वार्ड न-२	स्थानीय तहको पहिलो निर्वाचनबाट निर्वाचित
३	दौलत सिंह साउद	वार्ड अध्यक्ष	लेकम वार्ड नं १	स्थानीय तहको पहिलो निर्वाचनबाट निर्वाचित
४	भवान सिंह धामी	वार्ड अध्यक्ष	लेकम वार्ड नं २	स्थानीय तहको पहिलो निर्वाचनबाट निर्वाचित
५	राजेन्द्र प्रसाद जोशी	वार्ड अध्यक्ष	लेकम वार्ड नं ३	स्थानीय तहको पहिलो निर्वाचनबाट निर्वाचित
६	महेन्द्र प्रसाद जोशी	वार्ड अध्यक्ष तथा पालिका प्रवक्ता	लेकम वार्ड न ४	स्थानीय तहको पहिलो निर्वाचनबाट निर्वाचित
७	दिपेन्द्र सिंह बोहरा	वार्ड अध्यक्ष	लेकम वार्ड नं ५	स्थानीय तहको पहिलो निर्वाचनबाट निर्वाचित
८	कमलापति मिश्र	वार्ड अध्यक्ष	लेकम वार्ड नं ६	स्थानीय तहको पहिलो निर्वाचनबाट निर्वाचित

१५।२। गाउँपालिकाको कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

यस गाउँपालिकामा राजपत्रांकित, अनकिंत र श्रेणी विहिन गरेर जम्मा १६ जना कर्मचारीहरु रहेका छन् । जसमा पाँच जना वडा सचिवहरु रहेका छन्, ३ जना प्राविधिक कर्मचारी (एक जना राजपत्रांकित) छन्, २ जना सूचना प्रविधिमा काम गर्ने (एक जना कम्प्युटर अपरेटर र एक जना सूचना प्रविधि रहेका छन् भने ना.सु. १ जना मात्र रहेका छन् । त्यसैगरी ४ जना श्रेणी विहिन अर्थात ३ जना कार्यालय सहयोगी र १ जना माली रहेका छन् ।

तालिका नं. ४५ गाउँपालिकाको कर्मचारी विवरण

सि.नं.	कर्मचारीको नाम थर	कर्मचारी संकेत	पद	श्रेणी तह	सेवा समुह	कमकाज गर्न खटाईएको मिति	जन्म मिति	स्थायी ठेगाना	निजामति/ स्थायी/करार
१	धर्मराज उपाध्याय	२०३०५४	प्र.प्र.अ.	रा.प.तृतीय	प्रशासन/सा.प्र.	२०७४।०४।१५	२०४८।०३।१३	थालारा-७ बझांग	निजामती
२	महेश प्रशाद भट्ट	-	ईन्जिनियर	रा.प.तृतीय	ईन्जिनियरीङ	२०७४।११।२२	२०४६।०९।२५	लेकम-२	करार
३	तर्कराज बिष्ट	-	सू.प्र.अ.	-	-	२०७४।११।२२		लेकम-१	करार
४	नारायण दत्त भट्ट	१५२००८	ना.सु.	रा.प.अनं.प्रथम	प्रशासन/सा.प्र.	२०७४।०७।१२	२०२७।०३।२०	भि.न.पा.१२ कन्चनपुर	निजामती
५	दिपक सिंह धामी	-	सव-ईन्जिनियर	रा.प.अनं.प्रथम	ईन्जिनियरीङ	२०७४।११।२२	२०४२।०९।१४	लेकम-५	करार
६	दिनेश सिंह बोहरा		कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्रथम	विविध	२०७४।११।२२	२०४६।०२।०५	लेकम-१	करार
७	राम सिंह साउद	१८०६३०	वडा सचिव	रा.प.अनं दितिय	प्रशासन/सा.प्र.	२०७४।०५।०१	२०२३।०१।१९	लेकम-१	निजामती

८	लक्ष्मण राज विष्ट	१६८९५३	वडा सचिव	रा.प.अनं दितिय	प्रशासन/सा.प्र.	२०७५।०४।२५	२०३७।०४।१६	लेकम-४	निजामती
९	बलदेव ओझा	१९७८२५	वडा सचिव	रा.प.अनं दितिय	प्रशासन/सा.प्र.	२०७५।०५।२४	२०३७।०४।१६	लेकम-४	निजामती
१०	देव गिरी		वडा सचिव	रा.प.अनं दितिय	प्रशासन/सा.प्र.			लेकम-४	निजामती
११	राजु कुमार विश्वकर्मा	२२६५३२	वडा सचिव	रा.प.अनं दितिय	प्रशासन/सा.प्र.	२०७४।१०।२७	२०४२।०४।२७	भगवतीमाई-३ दैलेख	निजामती
१२	ईश्वर दत्त बिष्ट		खा.पा.स.टे.	रा.प.अनं.तृतीय	ईन्जिनियरिङ	२०७५।१०।०५	२०२८।०१।०४	लेकम-५	अस्थायी (जिल्ला प्राविधिक कार्यालयवाट खटी आएको)
१३	राम सिंह कुवँर	१६१७९२	का.स.	श्रेणी विहिन	प्रशासन/सा.प्र.	२०७४।०४।१५	२०२९।०९।०७	लेकम-४	निजामती
१४	कृष्ण सिंह बगाल	१५३९८४	का.स.	श्रेणी विहिन	प्रशासन/सा.प्र.	२०७४।०४।१५	२०२१।०१।२८	लेकम-४	निजामती
१५	बहादुर सिंह बगाल	-	बगैचे/ माली	श्रेणी विहिन	प्रशासन/सा.प्र.	२०७४।१०।०१	२०२७।०३।१५	लेकम-४	करार(साविक वडा नं.४ मा जेटिए)
१६	महादेव बस्नेत	-	का.स.	श्रेणी विहिन	प्रशासन/सा.प्र.	२०७४।०६।३१	२०५३।१०।१५	लेकम-४	करार

चार्ट :१६ **गाउँपालिकाको जनशक्ति विवरण**

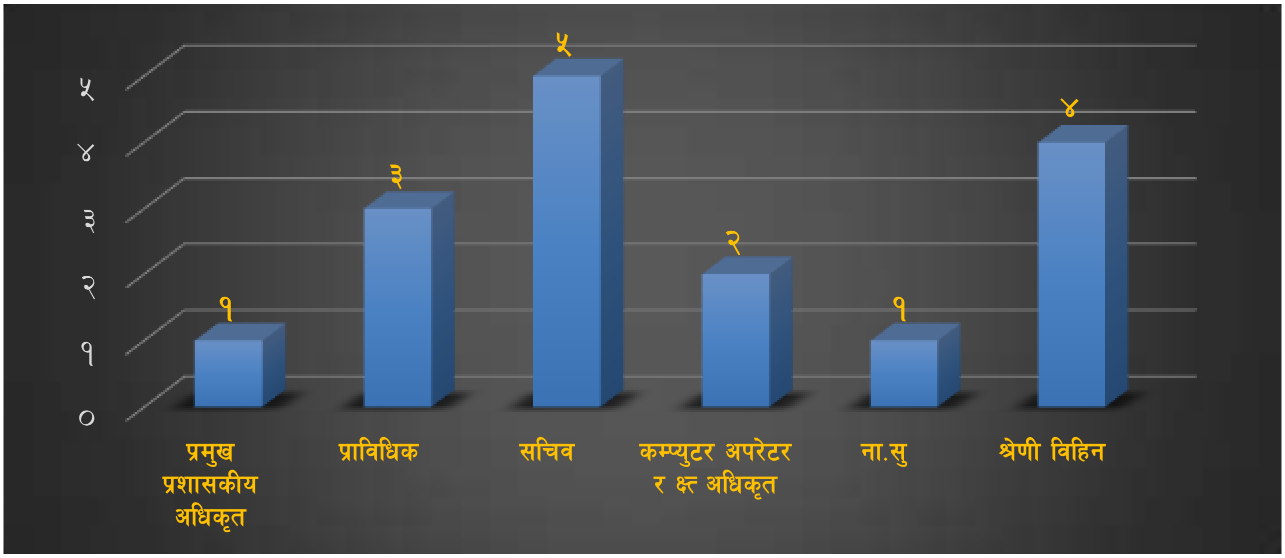

१५।३। गाउँपालिकामा रहेका राजनीतिक दलहरुको विवरण

इस लेकम गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका राजनीतिक दलहरु र तिनका नेताहरुको विवरण निम्नअनुसार रहेको छः

१. दलको नामः नेपाल कमन्यूष्ट पार्टी (नेकपा)			
सि.नं.	नाम,थर	पद	फोन नं.
१.	**परमानन्द जोशी**	नेता	**९७४९५०५४५६**
२.	**रामदत्त जोशी**	नेता	
३.	**माधवि जोशी**	नेतृ	
४	**हरिना जोशी**	नेतृ	

२. दलको नामः नेपाली कांग्रेस (नेका)			
सि.नं.	नाम,थर	पद	फोन नं.
१	**महेन्द्र राज जोशी**	नेता	**९७४९५०६४३५**
२	**तुला गिरी**	नेता	
३	**मोहन देव जोशी**	नेता	

४	**भानदेव गिरी**	**नेता**	

१५।४। गाउँपालिका/नगरपालिका आफैले बनाएका नियम र विनियमहरुको विवरण

स्थानीय तहमा आवश्यक कानुनहरु स्थानीय सरकार आफैलाई भएतापनि लेकम गाउँपालिकाले हाल सम्म १० वटा कानुनहरुमात्र बनाउन सकेको छ । जसमा २ वटा ऐन, १ नियमावली र ६ वटा कार्यविधिहरु रहेको छ । संघीय मामीला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले नै २५/३० वटा नमुनाकानुन उपलब्ध गराईसकेको अवस्थामा हालसम्म पनि गाउँपालिकाले आवश्यक कानुनहरुको निर्माण गरि सकेको छैन । त्यसकारण गाउँपालिकाले यथासिघ्र कानुनको निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका नं.४६ गाउँपालिकाले हाल सम्म बनाएका कानुनको विवरण

विविध	नियमावली	ऐन	कार्यविधि
निर्णय, आदेश र अधिकार पत्रको प्रमाणीकरण २०७४	कार्य संचालन निमावली २०७४	आर्थिक ऐन २०७५	स्थानीय राजपत्र प्रकाशन सम्वन्धि कार्यविधि २०७५
		विनियोजित ऐन २०७५	एक्जाभेटर संचालन सम्वन्धि कार्यविधि २०७५
			घ वर्गको निर्माण व्यवसायी ईजाजत सम्वन्धि कार्यविधि
			स्थानीय तहको उपभोक्त समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्वन्धि कार्यविधि २०७५
			सभा संचालन कार्यविधि २०७४
			बैठक संचालन सम्वन्धि कार्यविधि २०७४

अनुसूचिहरु

फोटोहरु

JCB

लेकम गाउँपालिका
२०७३